

Lekcja z funduszami

Wielkopolska pokazuje, że regiony potrafią skutecznie inwestować unijne pieniądze.

Dobiega końca unijna perspektywa na lata 2007-2013, choć przedsięwzięcia dofinansowane z funduszy UE będą realizowane i rozliczane do końca 2015 r. Jednocześnie samorząd województwa przygotowuje się do kolejnego rozdania unijnej polityki spójności.

Nowa perspektywa finansowa Unii to wciąż wiele nie wiadomych. Budżet na lata 2014-2020 nie został jeszcze przyjęty, brakuje części ministerialnych dokumentów, nie ma też dotąd rozstrzygnięć politycznych, jak będzie wyglądało w kraju zarządzanie pieniędzmi z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Mimo sprzeciwu zgłoszonego przez Konwent Marszałków RP, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie planuje obecnie utworzenia regionalnych PROW w okresie 2014-2020. Zamiast tego resort proponuje, by program krajowy uwzględniał specyfikę i potrzeby poszczególnych województw.

– Niepokoi mnie perspektywa centralizacji zarządzania pieniędzmi z UE w przypadku PROW. Realizacja tych założeń uniemożliwi rzetelne finansowanie infrastruktury na terenach wiejskich – podkreśla marszałek Marek Woźniak.

Zdaniem marszałka, samorządy województw nieźle poradziły sobie z wydatkowaniem funduszy unijnych w latach 2007-2013 i nic nie stoi na przeszkodzie, by oprócz programów regionalnych, zarządzały też pieniędzmi na rozwój wsi.

FOT. P. KORCZ

Dofinansowane przez UE 22 pociągi „elf” to największy zakup inwestycyjny w historii samorządu województwa.

Lata 2007-2013 były dla Wielkopolan próbą umiejętności w sięganiu po unijne fundusze. Były sprawdzianem zdolności organizacyjnych urzędników, umiejętności ich współpracy i społecznego dialogu. Do tej lekcji przygotowywano się w regionie przez kilka lat, kształcąc kadry, opracowując procedury i korzystając niekiedy z doświadczenia partnerów z krajów UE.

– Beneficjenci solidnie przygotowali wnioski i realizują ciekawe projekty. To rezultat naszej strategii wdrażania WRPO: postawiliśmy na jakość projektów, ich efektywność i skalę oddziaływania – mówi Grzegorz Potrzebowski, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego. – Sporo się nauczyliśmy w cią-

gu tych siedmiu lat korzystania z pieniędzy UE. Poprawia się terminowość i standard wykonywanych prac. Mniej jest błędów i nieporozumień.

Fundusze europejskie zmieniły nie tylko krajobraz Wielkopolski, ale również w znacznym stopniu mentalność mieszkańców regionu. Dziś to nie wójt czy burmistrz musi przekonywać mieszkańców, że opłaca się inwestować w unij-

ne projekty. Dziś to mieszkańcy nie wybaczą swym przedstawicielom rezygnacji z tych możliwości. Wyścig po eurofundusze zintegrował i zmobilizował środowiska lokalne. To kapitał nie mniej ważny niż materialne efekty realizacji unijnych programów.

W jaki sposób i na co wydaliśmy w regionie pieniądze z Brukseli? >> **strony 8-9**

Dobre finanse województwa

Fitch Ratings potwierdził dobrą ocenę perspektyw finansowych województwa. Wielkopolska ponownie uzyskała wysoki rating dla zadłużania się zarówno w złotych, jak i w walutach obcych. >> **strona 2**

Nasze prawa w podróży

Jako obywatele Unii Europejskiej jesteśmy objęci ochroną podczas przemieszczania się po krajach wspólnoty. Co nam się należy, gdy spóźni się samolot lub pociąg? >> **strona 7**

Dla Wschodu

O aktywności międzynarodowej samorządów, w szczególności w ramach Partnerstwa Wschodniego, rozmawiano podczas konferencji zorganizowanej w Poznaniu. >> **strona 7**

Krzyżacy

Wielkopolska miała z Krzyżakami własne, niełatwe doświadczenia. Było to nieuniknione, gdy region znajdował się między trzema agresywnymi sąsiadami: Krzyżakami, Brandenburgią i Czechami. >> **strona 10**

Inna strona samorządu

Koniem? Traktorem? Rowem? Czym powiezie nas marszałek? O dwóch takich, co dymaniem promują Wielkopolskę. Pogadamy, jak zostaną marszałkiem – zapowiada radny. >> **strona 16**

Barroso w „Monitorze”

– Gorąco wspieram działania Wielkopolski mające na celu z jednej strony dotarcie do całej Europy, a z drugiej – zaznaczenie obecności regionu w jej sercu – mówi w wywiadzie dla „Monitora Wielkopolskiego” przewodniczący Komisji Europejskiej José Manuel Barroso.

„Gość Monitora” opowiada nam również o znaczeniu regionów w Europie, o kierunku, w jakim powinny zmierzać zmiany w Unii Europejskiej, by wyprowadzić kontynent z kryzysu, a także o tym, czy polscy maturzyści powinni rozpoznawać na zdjęciu postać szefa Komisji Europejskiej... >> **strona 3**

FOT. H. WAGNER

Spór o lanie wody

Położony w województwie łódzkim zbiornik w Jeziorsku służy rekreacji, a nie wypełnia prawidłowo swoich funkcji retencyjnych – żalili się radnym podtapiani co roku rolnicy z nadwarciańskich terenów wschodniej Wielkopolski.

Pierwotny porządek obrad czerwcowej sesji sejmiku został uzupełniony o informację na temat ochrony przeciwpowodziowej w Wielkopolsce. Dlaczego potrzebne było tak pilne rozpatrzenie tej kwestii? Pokazała to wyraźnie dyskusja – jedna z gorętszych w ostatnim czasie podczas sejmikowych obrad. >> **strona 4**

Nie tylko o kulturze

W dniach 19-21 czerwca, na zaproszenie przewodniczącego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Lecha Dymarskiego, w Gnieźnie i Poznaniu obradował Konwent Przewodniczących Sejmików Województw Rzeczypospolitej Polskiej. Wielkopolska po raz pierwszy gościła to gremium.

Samorządowcy z 16 województw dyskutowali między innymi o możliwych zmianach w modelu zarządzania działalnością kulturalną, goszcząc władze Związku Artystów Scen Polskich. Rozmawiano też o planowanych korektach legislacyjnych dotyczących samorządów. >> **strona 5**

na wstępie

Regiony potrafią

Artur Boiński

Sporo miejsca w tym wydaniu poświęcamy sprawom unijnym, a zwłaszcza pieniądзом z Brukseli na rozwój regionów. O tym, jak istotną funkcję w UE pełnią wspólnoty regionalne, mówi w udzielonym nam wywiadzie przewodniczący Komisji Europejskiej José Manuel Barroso. Myślę jednak, że o tym, jak ważne to sprawy także dla nas, Wielkopolan, najlepiej przekonuje podsumowanie wydatkowania unijnej pomocy w naszym województwie od 2007 roku. Ilość pieniędzy, jaką uzyskaliście na nasze inwestycje w wielu dziedzinach, jest naprawdę niebagatelna. Piszemy o tym także po to, by pokazać, że regiony najlepiej wiedzą na co i w jaki sposób przeznaczyć unijne wsparcie. Niby to oczywista konstatacja, ale warto o niej przypominać, zwłaszcza w kontekście podejmowania wkrótce kluczowych decyzji (na poziomie kraju i w dialogu z Komisją Europejską) o tym, w jaki sposób będziemy u nas zarządzać miliardami euro z Brukseli w latach 2014-2020. ●

Muzealne nagrody

W Galerii Sztuki Muzeum Okręgowego w Lesznie 17 czerwca odbyła się tegoroczna ceremonia wręczenia nagród w konkursie „Izabella”.

Celem tego corocznego wydarzenia jest promocja najbardziej wartościowych dokonań muzealnych regionu. W ramach konkursu przyznawane są nagrody w czterech kategoriach: działalność wystawiennicza, działalność edukacyjna, promocyjna i marketingowa, działalność naukowa i konserwatorska oraz wydawnictwa. Konkurs organizowany jest przez Fundację Muzeów Wielkopolskich i Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego. Na-

grody najlepszym wręczył marszałek Marek Woźniak, pod którego patronatem odbywał się konkurs.

Największy tegoroczny wygrany – poznańskie Muzeum Archeologiczne – choć nie uzyskał żadnego grand prix, to zdobył nagrody we wszystkich kategoriach (trzy pierwsze, jedną drugą).

Podległe samorządowi województwa placówki zdominowały natomiast kategorię edukacyjno-promocyjną, w której nagrodzono muzea w Pile (grand prix), Szreniawie i Koninie, a wyróżniono te z Gniezna i Lednicy. Wyróżnienie w kategorii wydawniczej uzyskało też muzeum z Żabikowa. ABO

Fundusz świętuje 20-lecie

Kilkuset gości wzięło udział w uroczystości jubileuszu 20-lecia istnienia Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. 13 czerwca, w auli poznańskiego UAM, wyróżnienia i podziękowania za wieloletnią współpracę odebrali m.in. byli i obecni pracownicy funduszu, członkowie zarządu i rady nadzorczej WFOŚiGW. Podstawowym zadaniem funduszu jest finansowanie przedsięwzięć dotyczących ochrony środowiska i gospodarki wodnej, a występujący podczas gali goście podkreślali również istotną rolę edukacji ekologicznej w regionie. RAK

Pamięć o 1956

Obchody 57. rocznicy Poznańskiego Czerwca.

Prezydent Bronisław Komorowski złożył kwiaty w towarzystwie bohaterki pielęgniarki z 1956 r. Aleksandry Banasiak. Z tyłu – marszałek Marek Woźniak, zastępca prezydenta Poznania Tomasz Kayser, wicewojewoda Przemysław Pacia.

Przez trzy dni trwały uroczystości związane z kolejną rocznicą Poznańskiego Czerwca 1956. 27 czerwca uczestnicy Powstania Poznańskiego spotkali się z władzami miasta i województwa. Trzej kombataneci – Romuald Chlebowski, Adam Tiun, Henryk Kluczyński – odebrali od-

znaki honorowe „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”. 28 czerwca odbyły się główne uroczystości rocznicowe (w tym msza św. w kościele oo. dominikanów i obchody przed pomnikiem na placu A. Mickiewicza).

Z kolei 29 czerwca bohaterów Czerwca '56 uczcił prezydent Bronisław Komorow-

ski (który tego dnia uczestniczył też w otwarciu nowego skrzydła Biblioteki Raczyńskich).

Podczas rocznicowych wydarzeń nie zabrakło przedstawicieli samorządu województwa, na czele z marszałkiem Markiem Woźniakiem i przewodniczącym sejmiku Lechem Dymarskim. ABO

Konin, Leszno i Września najlepsze na „orlikach”

14 czerwca we Wrześni odbył się finał IV edycji Wielkopolskiego Turnieju Orlika.

W finansowanych przez samorząd województwa rozgrywkach wzięło udział w całym regionie ponad 600 drużyn i niemal 5500 zawodniczek i zawodników, rywalizujących w piłce nożnej, koszykówce (streetballu) i siatkówce.

We Wrześni w finałowe szranki stanęli najlepsi z najlepszych. Turniej piłkarski

Zmagania młodych piłkarzy podczas turnieju finałowego.

Na Malcie

Samorząd województwa dofinansował trwający w Poznaniu Malta Festiwal 2013. Hasłem tegorocznej Malty jest „Oh man, oh machine/człowiek – maszyna”.

W ramach festiwalu prezentowane są też m.in. wybrane efekty samorządowego programu „Wielkopolska. Rewolucje”. O społecznościach lokalnych i animacji kultury poza głównymi ośrodkami rozmawiano, z udziałem marszałka Marka Woźniaka, podczas debaty, która odbyła się 5 lipca na placu Wolności. ABO

Region filmem promowany

Spot reklamowy promuje nasze województwo w ramach kampanii „Wielkopolska. Wielka historia. Wielka przygoda”.

Film zaprezentowała 18 czerwca dziennikarzom Wielkopolska Organizacja Turystyczna, która prowadzi dofinansowany z WRPO projekt kompleksowo promujący produkty turystyczne regionu.

Kampania jest skierowana do mieszkańców Niemiec, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Holandii oraz kilku polskich województw. Film ma być emi-

towany w internecie, na portalach społecznościowych i w wybranych stacjach telewizyjnych.

W spocie pojawiają się m.in. Gniezno, Kalisz, kopalnia soli w Kłodawie. Nie ma w nim jednak Poznania. – To światowy zabieg. Chcieliśmy pokazać, że także poza Poznaniem można u nas gdzieś pojechać, coś zrobić, coś zobaczyć – tłumaczył prezes WOT Tomasz Wiktor.

Na www.monitorwielkopolski.pl można znaleźć link do filmu oraz ocenić go w naszej sondzie. ABO

Pewne finanse województwa

Fitch Ratings potwierdził w czerwcu międzynarodowe ratingi długoterminowe województwa wielkopolskiego.

Oceniając zadłużenie regionu w walucie zagranicznej na poziomie „A-” oraz zadłużenie w walucie krajowej na poziomie „A”, obu ratingom przyznano perspektywę „pozytywną”.

Ratingi województwa odzwierciedlają dobre zarządzanie strategiczne i finansowe, które w połączeniu z elastycznością po stronie wydatków i zdolnością do finansowania inwestycji z własnego budżetu, zapewniają bezpieczne wskaźniki obsługi i spłaty zadłużenia.

Ratingi uwzględniają niskie, choć systematycznie rosnące zadłużenie województwa, które w 2014 r. osiągnie najwyższy poziom – około 610 mln zł.

Wyniki finansowe Wielkopolski od lat są bardzo dobre. Fitch oczekuje, że województwo utrzyma je w średnim okresie z nadwyżką operacyjną wynoszącą około 100 mln zł.

Ratingi potwierdzają dobrą kondycję regionalnego budżetu, która stwarza między innymi dalszą możliwość zadłużania się lub emitowania obligacji przez województwo. RAK

Wspieram działania Wielkopolski

Z przewodniczącym Komisji Europejskiej José Manuelem Barroso rozmawia Artur Boiński

– 10 lat istnienia przedstawicielstwa Wielkopolski w Brukseli i otwarcie jego nowej siedziby to dobry moment, by spytać o rolę, jaką powinny odgrywać regiony w Unii Europejskiej. Czy obecnie ich wpływ na to, co i jak dzieje się w UE jest odpowiednio duży?

– Regiony odgrywają bardzo ważną rolę w UE i to nie tylko w kontekście politycznym, ale też gospodarczym, społecznym i kulturalnym. Każde państwo członkowskie ma swoje własne mechanizmy, dzięki którym głos regionów jest słyszalny na szczeblu krajowym, a przez to także na poziomie unijnym. Na szczeblu europejskim mamy również Komitet Regionów – specjalny organ, który daje wszystkim regionom bezpośredni głos w procesie decyzyjnym UE.

Ale co więcej, regiony i współpraca regionalna ogrywają istotną rolę w codziennym życiu Europejczyków. Dla przykładu – współpraca Wielkopolski z Hesją w dużej mierze wsparła przygotowania waszego regionu do przystąpienia do Unii. Poprzez różnorodne projekty z udziałem obywateli, przedsiębiorstw i polityków z Wielkopolski i Hesji tworzy się europejski wymiar w codziennym życiu i w świadomości ludzi uczestniczących w tych przedsięwzięciach. Ostatecznie te działania pomagają lepiej wzajemnie się zrozumieć oraz docenić możliwości, jakie oferuje Europa. Pokazują również, że wspólnie możemy osiągnąć więcej. Jest to istotne dla obu regionów, ale również dla Niemiec, Polski i Europy jako całości.

– Wielkopolska jest jednym z aktywniejszych regionów z naszej części Europy na forum unijnym. Jak pan ocenia obecność w Brukseli regionów z „nowych”, z niepełna dziesięcioleciem stażem, państw członkowskich?

– Rozszerzenie z lat 2004-2006 przywróciło więzi, które zostały zerwane podczas i w następstwie II wojny światowej. To nadało nowy dynamizm Unii Europejskiej, a regiony z nowych państw członkowskich stoją na czele tego procesu. Tutaj, w Brukseli jest wiele regionów mających oficjalne przedstawicielstwa, które niezwykle rozwinęły się w ostatniej dekadzie. Jednak prawdziwą różnicę widać u was, w wszystkich regionach, gdzie władze samorządowe mają ważną rolę do odegrania, na przykład w zakresie planowania i wdrażania funduszy strukturalnych UE. Pamiętajmy, że od 2007 r. Unia Europejska inwestowała w Wielkopolsce tylko w ramach WRPO 1,3 mld euro w różne dziedziny: od światowej klasy badań i innowacji, przez transport publiczny, po tworzenie miejsc pracy w regionie i poprawę poziomu życia obywateli.

– Podczas negocjacji nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020 zarówno Komisja Europejska, jak i Komitet Regionów państw podobnie na zapewnienie

odpowiednio wysokich środków na politykę spójności. Dla europejskich regionów to oczywisty interes, a dlaczego Komisja uważa, że na tych działaniach nie powinno się oszczędzać?

– Ostatecznym celem musi być taka polityka spójności, która jest w stanie jeszcze bardziej wspierać wysił-

zane z wdrażaniem tych środków.

Jestem jednak również „przyjacielem lepszego wydatkowania” [określenie państw – płatników netto, opowiadających się za cięciami w budżecie UE, w tym kosztem polityki spójności], ponieważ środki unijne są niewielkie i sposób ich wydatkowania musi być dobrze ukie-

sekwencją koniecznych działań konsolidacyjnych, budżet UE może i musi zapewnić potrzebny impuls do wszczęcia inwestycji oraz wsparcia kształcenia ludzi w zakresie umiejętności oczekiwanych w miejscach pracy.

– Podczas majowego egzaminu maturalnego z wiedzy o społec-

wych wartości, na których opiera się Unia Europejska. Jest to ważniejsze niż umiejętność rozpoznania mojej osoby. Mówię to, ponieważ nasza Unia jest unią wartości i to ważne, abyśmy rozumieli ich wpływ na nasze życie. W szczególności w czasach trudności gospodarczych, kiedy zadawane są pytania dotyczące zdolności naszego systemu politycznego, gospodarczego i społecznego do znalezienia odpowiednich rozwiązań i wyznaczenia drogi do lepszej przyszłości.

Dlaczego to mówię? Ponieważ obecna sytuacja w pewnym stopniu przesłania to, co stało się oczywistością. Zjednoczona Europa przyniosła nam wielkie korzyści. Wystarczy spojrzeć na Polskę – mijają 24 lata od pierwszych, częściowo wolnych wyborów powszechnych. Zwróćmy uwagę na postęp, który nastąpił w każdej dziedzinie. Jest on wynikiem woli i ciężkiej pracy Polaków, którzy byli jednak wspierani przez Unię Europejską.

Kryzys skierował uwagę na Europę. Mam nadzieję, że ludzie obecnie lepiej rozumieją nie tylko wagę tego, co Europa wniosła w ich życie, ale i to, że musimy wspólnie rozwijać się, aby móc wyjść z kryzysu. Jest jasne, iż w XXI wieku żadne państwo członkowskie Unii, nawet to największe, nie byłoby wystarczająco silne, aby samodzielnie bronić swoich wartości i interesów w zglobalizowanym świecie.

– Ale w jakim kierunku powinna zmiana się Unia Europejska?

– Aby dokonać postępu, musimy uznać, że unia monetarna wymaga ściślejszej unii gospodarczej. Ze współzależność finansowa wymaga większego nadzoru na poziomie UE. Ze solidarność i odpowiedzialność muszą iść ramię w ramię. Że aby tego wszystkiego dokonać, potrzebujemy nie mniej Europy, jak chcą niektórzy, lecz bardziej efektywnej Europy. Potrzebujemy również głębszej unii politycznej, takiej, która angażuje obywateli. Musimy otworzyć się na debatę o przyszłości Europy z jej obywatelami, z przedsiębiorstwami, przywódcami religijnymi i postaciami kultury. Wymaga to zaangażowania na poziomie europejskim, ale także krajowym i regionalnym. Dlatego też gorąco wspieram Dom Regionów oraz działania Wielkopolski mające na celu z jednej strony dotarcie do całej Europy, a z drugiej – zaznaczenie obecności regionu w jej sercu.

Pretekstem do rozmowy była inauguracja działalności w nowym miejscu Domu Regionów – wspólnej siedziby brukselskich przedstawicielstw Akwitanii, Emilii-Romanii, Hesji i Wielkopolski, w której 5 czerwca uczestniczył José Manuel Barroso. Za pomoc w realizacji wywiadu dziękuję zespołowi Biura Informacyjnego Województwa Wielkopolskiego w Brukseli.

Jestem „przyjacielem spójności”, ale też „przyjacielem lepszego wydatkowania”. Przede wszystkim jednak jestem „przyjacielem wzrostu”, ponieważ jest on kluczem do przywrócenia naszych gospodarek na właściwe tory i pobudzenia procesu tworzenia miejsc pracy.

ki podejmowane na rzecz promocji inwestycji, rozwoju i tworzenia miejsc pracy w całej Unii.

Pod tym względem jestem zdecydowanym „przyjacielem spójności” [tym mianem określa się państwa opowiadające się przeciwko cięciom wydatków na politykę spójności – AB], ponieważ polityka spójności w dużej mierze przyczynia się do wzmocnienia solidarności, wzrostu konkurencyjności, tworzenia miejsc pracy oraz poprawy poziomu życia w całej Europie – nie tylko w regionach, które są bezpośrednimi odbiorcami pomocy, ale również tam, gdzie wygrywa się kontrakty zwią-

runkowany i skuteczny, aby zapewnić efektywność i lepsze wykorzystanie pieniędzy.

Jednak przede wszystkim jestem „przyjacielem wzrostu”, ponieważ jest on kluczem do przywrócenia naszych gospodarek na właściwe tory i pobudzenia procesu tworzenia miejsc pracy. Jeżeli Europa ma wyjść z kryzysu silniejsza, musimy lepiej stymulować inteligentny wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu. Nasze nowe programy muszą być ściśle związane z celami strategii Europa 2020. Biorąc pod uwagę ograniczenie większości budżetów krajowych, które jest kon-

czeństwie w Polsce jednym z zadań było dopisanie do zamieszczonego pańskiego zdjęcia imienia, nazwiska i sprawowanej funkcji. Jak pan sądzi, jak poradzili sobie polscy maturzyści? :-)

Czy wiedza Europejczyków o UE jako instytucji poprawia się? Czy ogłaszany tu i ówdzie kryzys projektu pod nazwą „Unia Europejska” wzmacnia czy raczej osłabia zainteresowanie nią przez zwykłych obywateli?

– Przede wszystkim byłbym bardzo zadowolony, jeśli licealiści byłoby w stanie wymienić i, co ważniejsze, dyskutować na temat podsta-

Debata o przyszłości Europy wymaga zaangażowania także na poziomie regionalnym. Dlatego też gorąco wspieram działania Wielkopolski mające na celu z jednej strony dotarcie do całej Europy, a z drugiej – zaznaczenie obecności regionu w jej sercu.

Sejmikowe pytania

Przedstawiamy tematy, które radni poruszali 24 czerwca, podczas XXXV sesji sejmiku, w złożonych zapytaniach i interpelacjach.

Rafał Żelanowski (PO), wskazując na pojawiające się problemy z zebraniem kworum potrzebnego do przeprowadzenia głosowań, zaapelował do szefów klubów o rozważenie przez radnych ich przynależności do poszczególnych sejmikowych komisji.

Kazimierz Pałasz (SLD) wspólnie z Błażem Sychalskim (PiS) złożył interpelację dotyczącą należącego do konińskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli ośrodka szkoleniowego w Wąsoszach. Radni zwrócili się o podjęcie konsultacji społecznych w sprawie dalszego wykorzystania tego ośrodka.

Błażej Sychalski (PiS) pytał o możliwość udzielenia przez województwo wsparcia finansowego dla toru gokartowego przy Zespole Szkół Technicznych w Kole, a także o pojawiające się w mediach informacje na temat obsady stanowiska dyrektora Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Koninie.

Marek Sowa (PiS) powrócił do swojej interpelacji dotyczącej problemów pasażerów pociągów na linii Kutno – Poznań – Zbąszynek, wynikających z braku wzajemnej sprzedaży biletów spółek Koleje Wielkopolskie i PKP Intercity. Radny pytał o postępowanie w tej kwestii między zainteresowanymi podmiotami.

Seweryn Kaczmarek (SLD) interpelował w sprawie połączeń kolejowych z Ostrowa Wielkopolskiego. Wskazał na potrzebę wydłużenia relacji porannego pociągu z Kalisza do Łodzi (i wieczornego powrotnego kursu) o odcinek do Ostrowa oraz na brak porannego połączenia z południowej Wielkopolski do Kluczborka.

Karol Kujawa (SLD) w swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na problem mieszkańców miejscowości Wilczna, zmuszonych do wjeżdżania sprzętem rolniczym na drogę nr 92. Radny pytał też o przejęcie przez województwo drogi dojazdowej do jednostki wojskowej w Powidzu oraz o ewentualny program, który miałyby zastąpić „Moje Boisko – Orlik 2012”.

Waldemar Witkowski (SLD) poruszył kwestie związane z przejęciem fragmentu dawnej drogi krajowej nr 5 z Poznania do Gniezna, pytając o rozmowy dotyczące ewentualnej wymiany dróg pomiędzy różnymi szczeblami samorządu. Radny pytał też o wieloletnią umowę ze spółką Przewozy Regionalne. ABO

Spór o lanie wody

Zbiornik w Jeziorsku nie wypełnia prawidłowo swoich funkcji retencyjnych – żalili się radnym podtapiani co roku rolnicy ze wschodniej Wielkopolski.

Pierwotny porządek obrad czerwcowej sesji sejmiku został uzupełniony o informację na temat ochrony przeciwpowodziowej w Wielkopolsce. Dlaczego potrzebne było tak pilne rozpatrzenie tej kwestii? Pokazała to dyskusja – jedna z gorętszych w ostatnim czasie podczas sejmikowych obrad.

O działaniach podejmowanych w zakresie retencji i ochrony przeciwpowodziowej przez podległy samorządowi Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych mówił radnym członek zarządu województwa Krzysztof Grabowski. Wskazał m.in. na 34 powstałe dotąd akwenty, które pozwalają zmagazynować ponad 60 mln m³ wody. Na lata 2013-2015 zaplanowano budowę kolejnych 11 zbiorników, ale nie zawsze te inwestycje przebiegają bezproblemowo, głównie ze względu na kwestie zgodności środowiskowych.

Tym jednak, co wzbudziło największe emocje zarówno wśród części radnych, jak i u przybyłych na sesję przedstawicieli mieszkańców nadwarciańskich terenów ze wschodu Wielkopolski, było funkcjonowanie zbiornika retencyjnego w Jeziorsku. Ten znajdujący się na Warcie, ale na terenie województwa łódzkiego, akwen jest w gestii Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Jego dyrektor Dariusz Krzyżański tłumaczył: – Procedury piętrzenia i rozpiętrzania zbiornika Jeziorsko są regulowane przez dokumenty wydane przez marszałka województwa łódzkiego.

Radni i mieszkańcy winili zarządzających zbiornikiem o coroczne zalewanie nadwarciańskich terenów, o to, że Jeziorsko w zbyt dużym stopniu wykorzystywane jest rekreacyjnie kosztem funkcji retencyjnej (za małą jest pojemność przeznaczona na gromadzenie nadmiaru wody).

– Do zalania tych obszarów dochodzi notorycznie, bo zrzuty wody dokonywane są w tym samym czasie, kiedy nadchodzi fala związana z wysokimi opadami – oskarżał radny Karol Kujawa (SLD).

– To źródło kłopotów dla rolników ze wschodniej części regionu od wielu lat. Kto powinien ponieść konsekwencje finansowe tej sytuacji? – pytał Czesław Cieslak (PSL).

– Przez lata zbiornik retencyjny stawał się rekreacyjnym. Co zrobiono w tej sprawie od

FOT. ARCHIWUM WZMIU

Podczas sesji mówiono także, w kontekście zapobiegania powodziom, o inwestycjach melioracyjnych podejmowanych przez samorząd województwa. Najnowsza z nich, warta ponad 5 mln zł, to odbudowany zbiornik w Miedzichowie (na zdjęciu), uroczyscie oddany do użytku 20 czerwca. – To już drugi zbiornik odebrany w czerwcu w województwie wielkopolskim i 34. w regionie, który będzie zabezpieczał przed powodzią i sprzyjał rekreacji – przypomniał podczas tej uroczystości członek zarządu województwa Krzysztof Grabowski. – Dziś trudno uwierzyć, że ten imponujący zbiornik, który pięknie wpisał się w miejscowy krajobraz, niedawno był zaniedbanym, zarosniętym sitowiem bajorem – zauważył dyrektor Wielkopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych Arkadiusz Blochowiak.

czasów powodzi z 2010 roku? – zastanawiał się Waldemar Witkowski (SLD).

– Pamiętajmy też, że nie budowaliśmy tego zbiornika jako ostoi dla ptactwa, ale przede wszystkim w celach retencyjnych – przypominał Zbigniew Czerwiński (PiS).

– Tam chcą mieć regaty i łowić ryby, a o naszych rolnikach nikt nie myśli! – emocjonował się Jerzy Kado (PSL).

– Jedni się bawią nad wodą, a nas się skazuje na poważne straty i degradację środowiska – żalił się starosta słupecki Mariusz Roga.

– Jesteśmy bezsilni. Jak możemy pomóc naszym mieszkańcom, skoro o zwiększonym zrzucie wody dowiadujemy się 10 minut po jego rozpoczęciu? – zastanawiała się Arleta Pleśniak, wójt gminy Łądek. Wtórowali jej przybyli na sesję miejscowi rolnicy, prosząc władze regionu o pomoc.

– Już w lipcu 2010 roku marszałek województwa wielkopolskiego wystąpił do marszałka łódzkiego o zmianę uregulowań. Ostatnie informacje są takie, że procedura została

zawieszona do czasu przeprowadzenia uzgodnień z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Łodzi – poinformował Krzysztof Grabowski.

– Mamy tu do czynienia z konfliktem interesów, wynikającym z problemu wielofunkcyjności tego typu zbiorników w Polsce – przyznał marszałek Marek Woźniak. – Rozpoczęliśmy trudną i czasochłonną procedurę zmiany uregulowań dotyczących wykorzystania zbiornika Jeziorsko. Jednocześnie deklaruję, że z wojewodą przyjrzymy się sposobowi zarządzania zbiornikiem i podejmowanym decyzjom dotyczącym zrzutu wody.

Dyrektor Dariusz Krzyżański zadeklarował wolę współpracy, ale przestrzegając: – Niestety, gospodarz państwa na terenach zalewowych i ta sytuacja może się powtarzać. Zbiorniki retencyjne nie gwarantują całkowitego zabezpieczenia przed skutkami powodzi. Gdyby jednak nie Jeziorsko, kolejne fale wezbraniowe byłyby znacznie poważniejsze w skutkach. ABO

Chełmno wyłączone

Muzeum w Chełmnie nad Nerem stało się częścią placówki w Żabikowie.

Sejmik przyjął uchwałę „o podziale Muzeum Okręgowego w Koninie poprzez wyłączenie z niego Muzeum byłego niemieckiego Obozu Zagłady Kulmhof w Chełmnie nad Nerem celem włączenia do Muzeum Martyrologicznego w Żabikowie”. Zmiana weszła w życie od 1 lipca, a zasoby i pracownicy placówki w Chełmnie zostali formalnie włączeni w strukturę żabikowskiego muzeum.

– Obiekty martyrologiczne wymagają szczególnego rodzaju opieki i wrażliwości. Muzeum o profilu regionalnym nie radzi sobie specjalnie z tą tematyką. Skoro mamy w Żabikowie wyspecjalizowaną placówkę i zespół znający tę materię, najlepszym rozwiązaniem będzie skorzystanie z tego potencjału – tak podczas czerwcowej sesji sejmiku tłumaczył radnym zmiany organizacyjne marszałek Marek Woźniak. ABO

Gimnazjaliści spod Słupcy na sesji sejmiku

FOT. A. BOŃSKI

Jak funkcjonuje samorząd województwa? Osobiście chcieli się o tym przekonać uczniowie z gimnazjów w Kowalewie-Opactwie oraz w Drajnej, stąd ich wizyta w Poznaniu na czerwcowej sesji sejmiku. Na zdjęciu – przed rozpoczęciem obrad młodzi goście rozmawiali m.in. z marszałkiem Markiem Woźniakiem i radnym Karolem Kujawą, na którego zaproszenie przyjechali do stolicy regionu. ABO

Nie tylko o kulturze

Konwent Przewodniczących Sejmików Województw RP obradował w Wielkopolsce.

W dniach 19-21 czerwca, na zaproszenie przewodniczącego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Lecha Dymarskiego, w Gnieźnie i Poznaniu obradował Konwent Przewodniczących Sejmików Województw Rzeczypospolitej Polskiej. Wielkopolska po raz pierwszy gościła to gremium.

Samorządowcy z 16 województw dyskutowali m.in. o zmianach w modelu zarządzania działalnością kulturalną. „Potrzebę nowego porozumienia społecznego na rzecz teatrów, oper, filharmonii oraz innych instytucji kultury” przedstawił przewodniczącym sejmików prezes Związku Artystów Scen Polskich Olgierd Łukaszewicz. Podczas obrad była też mowa o współpracy samorządów województw i miast

wojewódzkich oraz o proponowanych przez Prezydenta RP zmianach legislacyjnych dotyczących samorządów. Poruszono także zagadnienia dotyczące portali internetowych jako miejsca wymiany informacji na linii radni – urząd – wyborcy. W ostatnim dniu obrad z przewodniczącymi sejmików spotkał się w Poznaniu marszałek Marek Woźniak.

Goście z całej Polski mogli też w praktyce poznać funkcjonowanie wielkopolskiej kultury i instytucji związanych z dziedzictwem narodowym. W Gnieźnie obejrzeni starówkę i katedrę oraz wzięli udział w obchodach Dni Fredrowskich, których elementem był spektakl „Damy i huzary” w miejscowym teatrze. W Poznaniu przewodniczący sejmików zwię-

dzieli Stary Rynek, a także muzea: w Forcie VII, Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956, Powstania Wielkopolskiego.

Konwent Przewodniczących Sejmików Województw RP jest gremium opiniotwórczym, funkcjonującym przy Związku Województw RP. Jego posiedzenia odbywają się zazwyczaj kilka razy w roku, a poruszana problematyka dotyczy kwestii związanych z funkcjonowaniem samorządów województw, w szczególności jego organów uchwałodawczych. W ostatnim czasie konwent m.in. bierze aktywny udział w debacie dotyczącej prezydenckiego projektu ustawy o udziale mieszkańców w samorządzie oraz współdziałaniu gmin, powiatów i województw.

ABO

FOT. A. BOŃSKI

Podczas wizyty w stolicy regionu uczestnicy obrad złożyli też kwiaty przed pomnikiem Poznańskiego Czerwca 1956.

FOT. M. PAPEZYCHKA

Rozmowy o kulturze. Od lewej: przewodnicząca konwentu i podkarpackiego sejmiku Teresa Kubas-Hul, prezes ZASP Olgierd Łukaszewicz, przewodniczący wielkopolskiego sejmiku Lech Dymarski.

FOT. A. BOŃSKI

Podczas obrad samorządowców z 16 województw w Gnieźnie.

Co z kolegiami?

Podjęto dwie uchwały dotyczące przyszłości nauczycielskich kolegiów językowych w Lesznie i we Wrześni.

W przypadku pierwszej placówki radni wyrazili zgodę na dokonanie darowizny na rzecz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Lesznie. Chodzi o udział w nieruchomości, gdzie funkcjonowało leszczyńskie Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych. Już wcześniej sejmik wyraził wolę włączenia od państwika kolegium w strukturę PWSZ.

W innej uchwale sejmik wyraził wolę podjęcia działań zmierzających do włączenia Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych we Wrześni w strukturę Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Gnieźnie.

ABO

Pieniądze dla sołectw

Sejmik wyraził zgodę na podział pieniędzy w ramach III edycji konkursu „Pięknie wielkopolska wieś”.

Celem konkursu jest aktywizacja wspólnot sołectkich poprzez wsparcie niewielkich projektów służących zagospodarowaniu przestrzeni publicznej na wsi, odtwarzaniu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, kultywowaniu lokalnych tradycji.

Dofinansowanie w tej edycji uzyskało 59 spośród 173 zgłoszonych projektów. Do sołectw – poprzez gminy – trafi od kilku do trzydziestu tysięcy złotych; w sumie samorząd województwa przekaże 1,5 mln zł.

ABO

Upamiętnili byłego radnego

Radni pamiętali o swoim koleździe z poprzednich kadencji sejmiku.

Na wniosek Zbigniewa Haupta (PSL) radni na początku czerwcowej sesji uczcili chwilą ciszy pamięć Józefa Ponieckiego, który zasiadał w wielkopolskim sejmiku przez część pierwszej i w trakcie drugiej kadencji.

Józef Poniecki urodził się w 1938 roku w Pakosławiu. Politycznie związany z ruchem ludowym, był w przeszłości (w latach 1987-1990) między innymi wojewodą leszczyńskim. Prywatnie znany był jako wielki miłośnik hodowli gołębi pocztowych.

Pogrzeb Józefa Ponieckiego odbył się 21 czerwca w Lesznie.

ABO

Jak działały nasze WORD-y?

Funkcjonowanie wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego w Wielkopolsce było jednym z tematów czerwcowych prac sejmiku.

Ośrodki w naszym województwie istnieją w Kaliszu, Koninie, Lesznie, Poznaniu i Pile. Do ich podstawowych zadań należy egzaminowanie kandydatów na kierowców, a także propagowanie zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego i dofinansowanie działań w tym zakresie.

Z funkcjonowaniem wielkopolskich WORD-ów w 2012 roku radni mogli zapoznać się na podstawie przedstawionej im informacji. Podczas sesji sejmiku mieli jeszcze dodatkowe pytania.

Marcin Porzucek (PiS) dociekał powodów nieco niższego poziomu zdawalności egzaminów praktycznych w pilskim WORD. Kazimierz Pałasz (SLD) pytał o ocenę działalności poszczególnych WORD-ów przez zarząd województwa. – Czy dlatego tak trudno jest zdać egzamin na prawo jazdy, że chodzi o jak najlepszy wynik finansowy ośrodków? – chciał też wiedzieć radny Pałasz.

– Oceniamy pracę wszystkich WORD-ów pozytywnie. Jeżeli chcemy, by na naszych drogach było bezpiecznie, nie możemy stosować taryfy ulgowej podczas egzaminów. A przyczyn lepszej lub gorszej zdawalności może być wiele, wśród nich choćby poziom

szkolenia kandydatów na kierowców w różnych miastach – odpowiadał wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

Z kolei Zbigniew Czerwiński (PiS) sugerował, by zyski gromadzone przez ośrodki w większym stopniu wykorzystywać na inwestycje związane z poprawą bezpieczeństwa na drogach.

– WORD-y przekazują pieniądze na zadania z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego – tłumaczył wicemarszałek Jankowiak. – Potrzebna jest też im jednak rezerwa finansowa, bo jesteśmy w przededniu decyzji o pewnych inwestycjach, związanych ze zmianami zasad egzaminowania. Dotyczy to choćby ośrodka w Poznaniu. ABO

Prawo do odpadów

Sejmik nie podzielił zarzutów wobec „Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017”.

Plan ten został uchwalony przez radnych w sierpniu 2012 roku. Podczas czerwcowej sesji sejmik rozpatrzył wezwanie do usunięcia naruszenia interesu prawnego, które miało powstać wskutek przyjęcia wyżej wymienionej uchwały. Wezwanie złożył przedsiębiorca prowadzący działalność w zakresie gospodarki odpadami, który uznał, że uchwalone przez sejmik prawo narusza równy dostęp do usług i tworzy monopol dla jednego zakładu, w dodatku niespełniającego ustawowych wymagań.

W obszernym uzasadnieniu marszałkowscy urzędnicy zakwestionowali wszystkie podnoszone przez wzywającego zarzuty, w konkluzji uznając jego wezwanie za bezzasadne. Z taką argumentacją zgodziło się 17 radnych (3 było przeciw, a 5 wstrzymało się od głosu), co oznacza, że sejmik postanowił nie uwzględnić złożonego wezwania. Przedsiębiorcy pozostała możliwość zaskarżenia „Planu gospodarki odpadami...” w postępowaniu sądowym.

Podczas sesji swoje postulaty dotyczące „śmieciowych” uregulowań przedstawili też reprezentanci władz Środy Wielkopolskiej, jednak i one nie spotkały się ze zrozumieniem radnych.

ABO

Wakacyjny czas w muzeum

Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie koło Poznania zaprasza na wakacyjne wydarzenia.

W niedzielę 14 lipca odbędzie się impreza edukacyjno-rekreacyjna, zorganizowana we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Poznaniu oraz Krajową Radą Spółdzielczą.

W godz. 11-18 na zwiedzających czekać będą liczne stanowiska i ekspozycje muzealne oraz atrakcje przygotowane przez współorganizatorów. Zaplanowano m.in. pokazy tresury psów policyjnych, miasteczko ruchu drogowego i prezentację zabytkowych maszyn.

Ponadto, wzorem lat ubiegłych, muzeum przygotowało specjalną ofertę zajęć wakacyjnych dla zorganizowanych grup dzieci i młodzieży (od 10 do 40 osób). Tematykę zajęć, ceny biletów i zasady zgłoszeń można znaleźć na stronie internetowej www.muzeum-szreniawa.pl.

RAK

Inaczej za środowisko

Przypominamy, że od 2013 roku weszły w życie ważne zmiany dotyczące opłat środowiskowych.

Najważniejsza różnica polega na tym, że zobowiązane do tego podmioty wnoszą jednorazową opłatę za korzystanie ze środowiska za cały dany rok kalendarzowy do 31 marca następnego roku. W tym samym terminie przedkładają marszałkowi województwa wykaz zawierający informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat. Nie wnosi się opłat za korzystanie ze środowiska, których roczna wysokość nie przekracza 800 złotych.

Wspomniany wykaz przedkłada się w dwóch egzemplarzach marszałkowi (wygasa obowiązek przekazywania dokumentu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska).

Wykazy dotyczące wcześniejszych okresów rozliczeniowych (a więc do II półroczu 2012) należy złożyć, jak dotąd, w rozbiurce półrocznym. Nowe przepisy obejmują korzystanie ze środowiska od 2013 roku i za ten okres dokumenty trzeba będzie przedłożyć do końca marca 2014 r.

Szczegółowe informacje można znaleźć na stronie internetowej www.umww.pl, w zakładce „Obowiązki podmiotów w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska”. ABO

Dni z energią w Sielinku

Z zaproszenia samorządu województwa skorzystali dorośli i dzieci.

FOT. ZYGA KWATKOWSKA

Najmłodszy uczestnicy imprezy chętnie brali udział w przygotowanych dla nich grach, quizach i konkursach związanych z tematyką „zielonej energii”.

Wśród gości, którzy odwiedzili stoisko Wielkopolskich Dni Energii w Sielinku, był również minister rolnictwa i rozwoju wsi Stanisław Kalemba.

W dniach 22 i 23 czerwca w Centrum Wystawowo-Szkoleniowym w Sielinku koło Opalenicy odbyły się Wielkopolskie Dni Energii. Impreza towarzyszyła organizowanemu tradycyjnie w tym miejscu przedsięwzięciu – Wielkopolskim Targom Rolniczym i XIX Wystawie Zwierząt Hodowlanych.

Piękna pogoda i ciekawa tematyka spowodowały, że z zaproszenia skorzystało wielu Wielkopolan. W samych tylko konkursach dotyczących „zielonej energii” wzięło udział niemal 400 dzieci. Uczestnicy tych gier i quizów zostali nagrodzeni ekologicznymi upominkami. Atrakcją dla wszystkich była prezentowa-

na w miejscowym Centrum Ekoenergetyki wystawa roślin, które można wykorzystywać jako biomasa dla celów energetycznych.

Z kolei dorośli uczestnicy imprezy mogli pogłębić swoją wiedzę związaną z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii w domu lub firmie, sposobami oszczędzania ener-

gii, budownictwem energooszczędnym i pasywnym, a także z możliwościami sfinansowania tego typu inwestycji. Porad na te tematy udzielali specjaliści z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wielkopolskiej Agencji Zarządzania Energią, Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

Powyższe instytucje były, obok samorządu województwa, współorganizatorami Wielkopolskich Dni Energii. Wydarzenie wpisowało się w obchodzony właśnie pod koniec czerwca unijny Europejski Tydzień Zrównoważonej Energii. „Monitor Wielkopolski” był wśród patronów medialnych imprezy w Sielinku. ABO

Wiedza, współdziałanie i e-usługi receptą na sukces

Realizowany przez samorząd województwa projekt pomoże skuteczniej funkcjonować małym i średnim przedsiębiorstwom z branży produkcji przemysłowej.

Jednym z elementów wpływających na poprawę wydajności i obniżenie kosztów działalności tego typu firm jest odpowiednie kształtowanie i obsługa własnych sieci zaopatrzenia oraz optymalizacja transportu. Pomóc w tym może zwiększenie dostępu przedsiębiorstw do pakietu e-usług oraz odpowiedniej bazy wiedzy. Taki jest cel projektu ESSENCE (Easy eServices to Shape and Empower SME Networks in Central Europe), do którego realizacji Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego przystąpił w grudniu 2012 roku.

Projekt koncentruje się przede wszystkim na małych i średnich przedsiębiorstwach, działających w sektorze produkcji przemysłowej. Są one naturalnymi centrami sieci,

ponieważ mają swoich dostawców i podwykonawców, a jednocześnie są dostawcami lub podwykonawcami innych

klientów. Do tej kategorii należy większość małych i średnich firm w Europie Środkowej.

Projekt 4CE482P2 ESSENCE „Proste eUsługi dla kształtowania i wzmocnienia sieci MŚP w Europie Środkowej” jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu dla Europy Środkowej.

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego pełni w projekcie funkcję partnera wiodącego, współpracując w jego realizacji z 9 partnerami reprezentującymi 6 regionów Europy Środkowej. Są nimi: Instytut Logistyki i Magazynowania w Poznaniu, Fundacja Instytutu Transportu i Logistyki w Bolonii, Prowincja Bolonia oraz firma SATA srl w Modenie (Emilia-Romania/Włochy), Aufbauwerk Region Leipzig GmbH oraz Uniwersytet w Lipsku (Region Lipsk-Halle w Saksonii/Niemcy), AREA m Styria GmbH w Kapfenbergu (Styria/Austria), ICEG Research and Policy w Budapeszcie (Közép-Magyarország/Węgry) oraz Agencja Rozwoju Sinergija w Moravskich Toplicach (Pomurje/Słowenia).

Przedsiębiorstwa te stanowią trzon gospodarki Europy Środkowej. Ich atutami są wybitne zdolności do realizacji produktów oraz wewnętrzna elastyczność w zakresie dostosowywania się do zmieniających warunków rynkowych. Ich słabe punkty to ograniczone możliwości inwestycyjne oraz operacyjne trudności wynikające z ograniczonego dostępu do wiedzy i odpowiednich rozwiązań teleinformatycznych. ESSENCE ma pomóc w rozwiązywaniu tych problemów.

Główne działania w ramach projektu obejmują m.in. opracowanie wspólnej strategii kształtowania i wzmocnienia sieci MŚP oraz stworzenie dla nich i pilotażowe wdrożenie transnarodowych e-usług, a także opracowanie wytycznych do wspólnego zarządzania e-usługami po zakończeniu projektu w 2014 roku.

ESSENCE realizowany jest w sześciu pakietach roboczych. Partnerem wiodącym

pierwszego z nich („Zarządzanie projektem i koordynacja”) jest Urząd Marszałkowski, z kolei poznański Instytut Logistyki i Magazynowania to lider pakietu „Wspólna strategia kształtowania i wzmocnienia sieci MŚP”. Pozostałym działaniem liderują partnerzy zagraniczni.

Warto podkreślić, że projekt wpisuje się w założenia kluczowych dokumentów zarówno UE (Strategia Lizbońska, Strategia Goeteborska), jak i Wielkopolski (Regionalna Strategia Innowacji 2010-2020). RED

Kontakt

Urząd Marszałkowski
Województwa
Wielkopolskiego
Departament Gospodarki

61-541 Poznań,
ul. Przemysłowa 46
tel. 61. 626 62 62, 626
62 63, 626 62 75

e-mail:
sekretariat.drg@umww.pl

Komunalne współdziałanie

Gospodarka komunalna to jeden z obszarów wymiany doświadczeń międzynarodowych z udziałem Wielkopolan.

„Rozwój miast i regionów europejskich w kontekście gospodarki komunalnej. Perspektywy współpracy z krajami Partnerstwa Wschodniego” to temat forum, które odbyło się 26 czerwca w nowej siedzibie przedstawicielstwa Wielkopolski w Brukseli. Jego współorganizatorem był Komitet Gospodarki Komunalnej Krajowej Izby Gospodarczej z siedzibą w Ostrowie Wielkopolskim.

Doświadczenia wymieniali przedstawiciele instytucji unijnych oraz uczestnicy z Polski, Armenii, Azerbejdżanu, Gruzji, Mołdawii i Ukrainy. Mówiono m.in. o unijnych programach współpracy transgranicznej, z których już korzystają samorządy ze wschodnich krajów partnerskich. Zaprezentowano przykłady wielkopolskich inicjatyw z sektora usług użyteczności publicznej, które spotykają się z zainteresowaniem w UE oraz w krajach Partnerstwa Wschodniego. ABO

Partnerzy dla Wschodu

W Poznaniu po raz kolejny rozmawiano o aktywności międzynarodowej samorządów.

Blisko 200 uczestników z Polski i zagranicy wzięło udział w drugim posiedzeniu Stałej Ogólnopolskiej Konferencji Współpracy Międzynarodowej Samorządów, zorganizowanym 28 czerwca w Poznaniu. Tym razem tematem przewodnim był udział polskich samorządów w przedsięwzięciach Partnerstwa Wschodniego. Jak wielokrotnie podkreślano, to właśnie nasze doświadczenia w reformowaniu lokalnych i regionalnych struktur władzy mogą być swoistym towarem eksportowym Polski dla krajów przechodzących transformację.

– Partnerstwo Wschodnie jest bardzo istotne dla bezpieczeństwa Unii Europejskiej, a zwłaszcza naszego – podkreślał gospodarz i inicjator konferencji marszałek Marek Woźniak. – Jako samorządowcy chcemy być jego aktywnymi uczestnikami, bo wiemy, że nie wszystko da się

Uczestnicy panelu „Samorządy na nowym etapie Partnerstwa Wschodniego – koncepcje i możliwości współpracy międzyregionalnej”.

załatwić na szczeblu kontaktów rządowych.

– Przybliżanie krajów wschodnich do Europy to sprawa polskiej i europejskiej racji stanu – przekonywał doradca Prezydenta RP ds. międzynarodowych prof. Roman Kuźniar. – Powodzenie tego procesu zależy od najniższego poziomu kontaktów. Chwała więc takim sa-

morzdom jak wielkopolski, które ze znanstwem i zaangażowaniem działają w tej dziedzinie.

– Samorządy są coraz aktywniejsze na arenie międzynarodowej, na naszych oczach dokonuje się proces demokratyzacji dyplomacji – przyznał podsekretarz stanu w MSZ Jerzy Pomianowski. Zainicjowana przez samo-

rząd województwa wielkopolskiego konferencja będzie odbywać się co roku, w różnych częściach Polski.

– Gdy oceniam tę inicjatywę, przychodzi mi na myśl cytat z Jeana Monneta: „Idee rodzą się dzięki ludziom, trwają – dzięki instytucjom” – chwalił Jan Tombiński, ambasador Unii Europejskiej na Ukrainie. ABO

Chronieni w podróży

Prawa pasażerskie UE zapewniają nam ochronę podczas podróży do innych państw członkowskich, niezależnie od wybranego przez nas środka transportu.

W przyszłym roku mija 10. rocznica wstąpienia naszego kraju do Unii Europejskiej, a już w grudniu – 5. rocznica wejścia do strefy Schengen, kiedy to zniesiono kontrole na granicach Polski z państwami członkowskimi UE. Pod względem formalnym wyjazdy zagraniczne coraz bardziej przypominają podróże po Polsce...

Nasz lot został odwołany? Odmówiono nam wejścia na pokład samolotu lub sprzedano więcej biletów niż jest miejsc? W takich przypadkach linie lotnicze muszą zorganizować podróż do punktu docelowego alternatywnym środkiem transportu albo zwrócić koszt biletu. Zwrot kosztów przysługuje nam również w przypadku opóźnienia przekraczającego 5 godzin. W zależności od długości opóźnienia mamy też prawo do posiłków, napojów, bezpłatnej rozmowy telefonicznej oraz noclegu.

Jeżeli nasz lot odwołano lub na lotnisku docelowym lądujemy z ponad 3-godzinnym opóźnieniem, możemy również ubiegać się o odszkodowanie, które, w zależności od długości trasy, wynosi od 250 do 600 euro.

W przypadku podróży po ciągiem zwrot kosztów biletu przysługuje nam już po 1 godzinie opóźnienia. Możemy również wybrać podróż alternatywną trasą na koszt przewoźnika. Jeżeli jednak zdecydujemy się kontynuować jazdę zgodnie z pierwotnym planem pomimo zaistniałego opóźnienia, mamy prawo do odszkodowania, które wynosi 25 proc. lub 50 proc. ceny biletu, w zależności od długości spóźnienia. Od niedawna podobne prawa przysługują również pasażerom autobusów dalekobieżnych, których trasa przekracza 250 km.

2013 to Europejski Rok Obywateli, poświęcony tematyce praw obywatelskich przysługujących osobom pochodzącym z 27 państw członkowskich UE. Biuro Informacyjne Województwa Wielkopolskiego w Brukseli omawia w swoim cyklu najważniejsze przysługujące Europejczykom prawa.

Jak zreformować Ukrainę?

„Współpraca samorządów Polski i Ukrainy. Najlepsze praktyki, dostępne fundusze” – to tytuł seminarium zorganizowanego 27 czerwca w Poznaniu przez samorząd województwa i powiatu gnieźnieńskiego, przy współpracy ze Stowarzyszeniem Organów Samorządu Lokalnego Obwodu Donieckiego.

Spotkanie było finalnym akcentem prowadzonego przez Urząd Marszałkowski (w ramach funduszy Inicjatywy Środkowoeuropejskiej) projektu „Know-how dla Ob-

wodu Donieckiego – wzmocnienie struktur administracyjnych i rozwoju regionalnego na Ukrainie”.

– Europa z zaprzyjaźnioną Polską i Ukrainą to Europa z lepszymi perspektywami – mówił marszałek Marek Woźniak, podkreślając, że nasi sąsiedzi stoją na progu reformy administracyjnej, w której przygotowaniu mogą pomóc nasze doświadczenia.

A czy sami Ukraińcy są przekonani o potrzebie zmian u siebie?

– System samorządu terytorialnego na Ukrainie wymaga reform, w pierwszej ko-

lejności rozwiązania istniejących kolizji prawnych oraz przydzielenia kompetencji organom samorządu – tłumaczył przewodniczący Donieckiej Rady Obwodowej Andrij Fedoruk. – Dla reformy nie ma alternatywy. To historyczna droga, którą Ukraina powinna podążać jako demokratyczne państwo europejskie.

W realizacji tego celu pomoże jeden z efektów zrealizowanego przez Wielkopolskę programu – „Polsko-ukraiński słowniczek podstawowych pojęć rozwoju regionalnego i administracji terytorialnej”. ABO

Pod miastem mamy problem

Zorganizowana 13 czerwca w Poznaniu konferencja „Gdzie kończy się miasto? Planowanie przestrzenne na terenach podmiejskich” była wydarzeniem towarzyszącym XVII zgromadzeniu ogólnemu sieci PURPLE.

Wielkopolska należy do Platformy Podmiejskich Regionów Europejskich PURPLE od niespełna roku.

– Tym bardziej cieszymy się, że już możemy być gospodarzem zgromadzenia ogólnego sieci – mówił wicemar-

szalek Wojciech Jankowiak. – Zgłosiliśmy do niej swój akces, bo zajmuje się problemami, które i nas dotyczą, a związane są z niekontrolowanym rozwojem terenów podmiejskich. Chcemy wspólnie szukać sposobów na przeciwdziałanie tym zjawiskom.

W PURPLE możemy uczyć się od kilkunastu europejskich regionów, podpatrując, jak z wyzwaniami podmiejskimi radzą sobie na przykład Paryż, Barcelona, Frankfurt, Dublin czy Sztokholm.

– Mimo różnic, choćby dotyczących legislacji w naszych krajach, spotykamy się z wieloma podobnymi problemami w omawianych kwestiach – tłumaczyła wiceprzewodnicząca PURPLE Lynne Hack. A sekretarz sieci Hilary Lowson podkreśliła: – Ważnym powodem, dla którego powstała ta platforma, jest chęć wpływania na politykę Unii Europejskiej, w której zarysował się sztywny podział na to, co miejskie i co wiejskie; tymczasem te tereny w praktyce bardzo silnie się przenikają. ABO

Już z Chorwacją

Priorytety rozpoczętej właśnie litewskiej prezydencji w UE zaprezentowali przedstawiciele tamtejszego MSZ podczas odbywającej się w pierwszych dniach lipca w Brukseli sesji plenarnej Komitetu Regionów.

Samorządowcom z UE, wśród których był też marszałek Marek Woźniak, zaprezentowano także uzgodnienia dotyczące przyszłej reformy Wspólnej Polityki Rolnej.

Sesja była też okazją do uroczystego powitania uczestniczącej w niej po raz pierwszy delegacji chorwackiej. ABO

Razem z Hesją

Oferta turystyczna, kulturalna i akademicka dominowała na wielkopolskim stoisku promocyjnym, zorganizowanym podczas tegorocznej odsłony Dnia Hesji. Tym razem impreza ta odbywała się w dniach 14-23 czerwca w północnoheskim Kassel. Swoje stoisko Wielkopolska dzieliła z Akwitanią i Bursą.

Tymczasem w stolicy Wielkopolski 14 czerwca odbył się wspólny (trzeci już) koncert Policyjnego Chóru z Fuldy (Hesja) i Chóru Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu. O kulturalnej współpracy regionów rozmawiano podczas spotkania wicemarszałka Wojciecha Jankowiaka ze śpiewającymi heskimi policjantami. ABO

Wizyta z Korei

Kwestie planowania przestrzennego i zarządzania procesami urbanizacyjnymi były motywem przewodnim wizyty w Poznaniu gości z partnerskiego regionu Wielkopolski – południowokoreańskiej prowincji Chungcheongnam-do.

Koreańczycy mają niezwykle interesujące doświadczenia w omawianej tematyce – w swojej prowincji budują bowiem od podstaw nową stolicę – miasto Naepo. ABO

Co po kopalni?

25 czerwca w Poznaniu odbyła się polsko-niemiecka debata na temat rewitalizacji terenów pokopalnianych. Spotkanie zorganizowano z inicjatywy marszałka Marka Woźniaka, we współpracy z Lokalną Grupą Działania Turkowska Unia Rozwoju oraz Krajem Związkowym Brandenburgia. Niemieckie doświadczenia w tym zakresie przedstawił minister infrastruktury i rolnictwa Brandenburgii Jörg Vogelsänger. ABO

Jak Wielkopolska zmieniła się

Przykład sprawnego wykorzystywania eurofunduszy przez nasz region pokazuje, że samorzady

Piotr Ratajczak

W Unii Europejskiej obowiązują budżety siedmioletnie, a obecny, wynoszący prawie 1 bilion euro, kończy się w 2013 roku. Przywódcy Wspólnoty przekonywają Parlament Europejski do poparcia nowego planu wydatków, sięgającego 960 mld euro. 3 lipca europosłowie popierającą polityczny kompromis z rządami państw członkowskich w sprawie budżetu UE na lata 2014-2020.

Ostateczne głosowanie w tej sprawie odbędzie się dopiero po wakacjach. Jeśli politycy osiągną porozumienie, w latach 2014-2020 do Polski może trafić nawet ponad 100 mld euro. Dzięki temu przez kolejne siedem lat nasz kraj pozostanie największym beneficjentem budżetu Unii Europejskiej. Na politykę spójności, służącą wyrównywaniu różnic między bogatymi i biednymi krajami, otrzymamy 72,9 mld euro, a na politykę rolną 28,6 mld euro.

Różne strategie resortów

Wielkopolska w nowej perspektywie finansowej UE otrzyma więcej pieniędzy na realizację programu regionalnego. Niemal 2,2 mld zł to wyjściowa kwota, która, w zależności od efektów programu, może się jeszcze zwiększyć. Wynika to ze strategii przyjętej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, które doceniając niezłe wyniki województw we wdrażaniu regionalnych programów operacyjnych, przyznało im w nowym unijnym budżecie na lata 2014-2020 jeszcze większą pulę eurofunduszy.

Marszałkowie będą zarządzali 55 proc. środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i 75 proc. środków z Europejskiego Funduszu Społecznego. Łącznie samorzady wojewódzkie będą rozdzielały około 39 proc. całości pieniędzy dla Polski w ramach nowej perspektywy finansowej UE. Szacuje się, że tylko na realizację programów regionalnych do samorządów trafi około 25 mld euro.

Inne stanowisko dotyczące realizacji Wspólnej Polityki Rolnej przyjęło Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, które zaproponowało większą niż dotąd centralizację zarządzania pieniędzmi z UE w przypadku Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Plany re-

sortu nie zakładają utworzenia odrębnych regionalnych programów rozwoju obszarów wiejskich i w efekcie województwa stracą pewną samodzielność przy finansowaniu inwestycji na terenie wsi. Z nieoficjalnych informacji wynika, że Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa miałyby, za zgodą władz resortu rolnictwa, przejąć od samorządów województw część pieniędzy i działań PROW.

W zamian ministerstwo proponuje, by program krajowy uwzględniał specyfikę i potrzeby poszczególnych województw. Zdaniem warszawskich urzędników takie rozwiązanie zapewni zrównoważony w skali kraju dostęp do pieniędzy, który pozwoli zapobiec pogłębianiu się dysproporcji rozwojowych między regionami. Przeciwno tym propozycjom zaprotestowali marszałkowie województw i choć ministerstwo poszło na pewne ustępstwa, to nadal nie wiadomo, jak zakończą się te negocjacje.

***

Zanim jednak pieniądze z nowej perspektywy finansowej trafią do naszego województwa, spróbujmy podsumować dotychczasowe korzyści płynące z członkostwa w Unii Europejskiej.

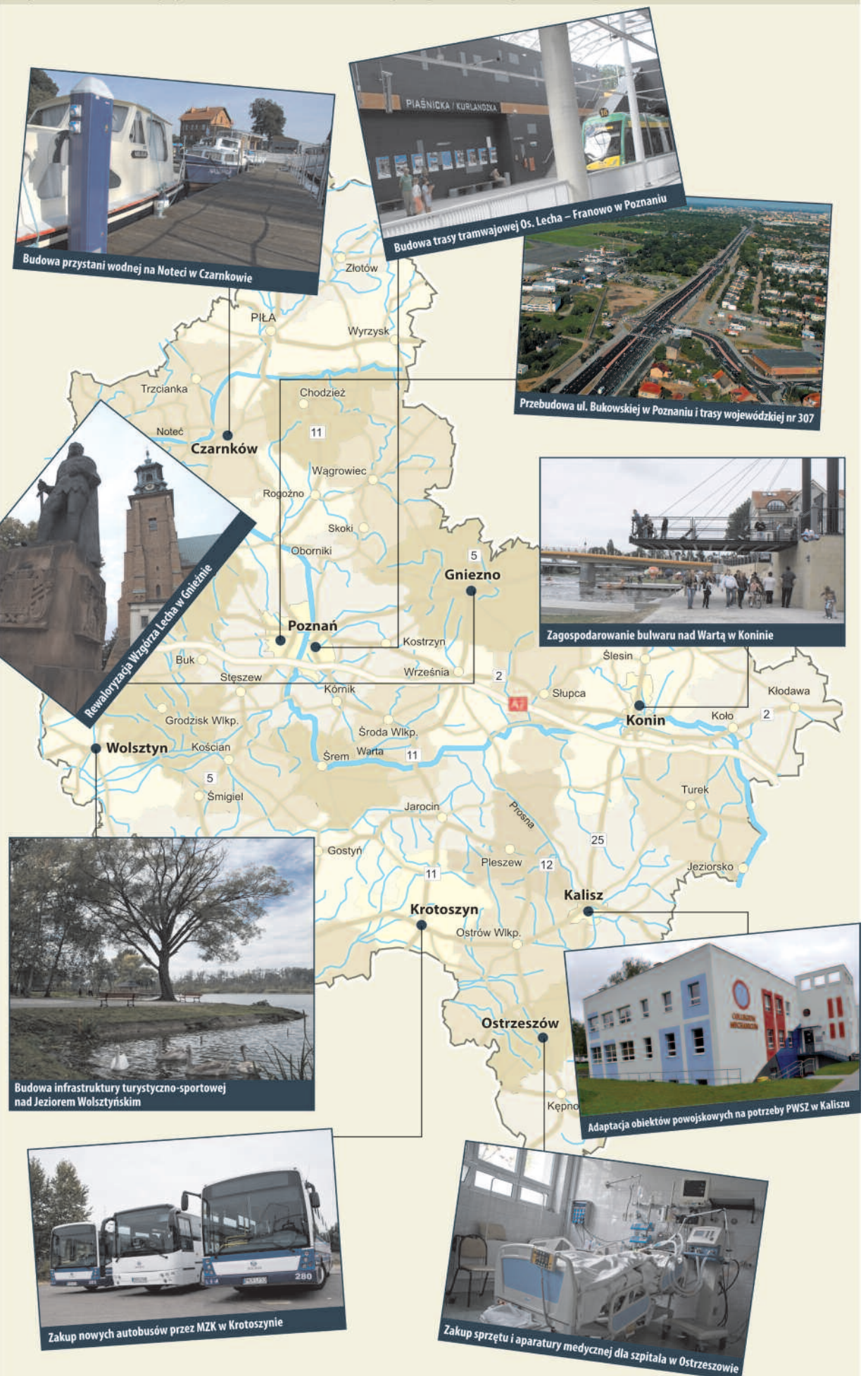
Na ponad 15 miliardów złotych szacowana jest łączna kwota unijnych pieniędzy, które zasiliły nasz region od dnia, w którym Polska stała się pełnoprawnym członkiem zjednoczonej Europy. Według danych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, łączna wartość unijnych projektów realizowanych w Wielkopolsce wynosi ponad 27 mld zł. Jak nasz region wykorzystał te pieniądze?

Program regionalny

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny jest w całości zarządzany i wdrażany przez urzędników marszałka. Na realizację WRPO samorząd województwa otrzymał 1,33 mld euro z Brukseli, łącznie z premią 60 mln euro, którą przyznano nam za trzecie miejsce w ministerialnym rankingu dotyczącym wdrażania programów regionalnych. W jaki sposób i na co wydaliśmy te pieniądze?

– Zgodnie z założeniami sprzed kilku lat, fundusze unijne miały wzmocnić potencjał rozwojowy województwa, powodując wzrost konkurencyjności i zatrudnienia w regionie – informuje Grze-

Wybrane inwestycje współfinansowane z programu regionalnego

Źródło: UMWW, fot. M. Zakrzewski, beneficjenci WRPO, archiwum UMWW

Infografika: Zviad Glonti

dzięki unijnym funduszom?

województw potrafią rzetelnie i odpowiedzialnie zarządzać pieniędzmi z Brukseli.

FOT. KOMISJA EUROPEJSKA

Na ponad 15 mld zł szacowana jest kwota unijnych pieniędzy, które trafiły dotąd do Wielkopolski.

gorz Potrzebowski, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego. – Cele te starano się osiągnąć głównie poprzez poprawę warunków inwestowania, zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców oraz wzrost udziału wiedzy i innowacji w gospodarce.

Dzięki dotacjom z Unii Europejskiej realizujemy projekty obejmujące wiele różnych dziedzin życia. Są wśród nich m.in.: drogi, środowisko, edukacja i ochrona zdrowia, kultura i turystyka, a także inwestycje w rozwój przedsiębiorczości i transport miejski.

W naszym województwie ogłoszono dotąd 70 konkursów o unijne dofinansowanie. Do 1 lipca podpisaliśmy 1995 umów o dotację na kwotę ponad 5 mld zł z UE, a wartość wszystkich realizowanych projektów przekroczyła 9 mld zł.

– Inicjatywy JEREMIE i JESSICA też przynoszą konkretne efekty w naszym regionie. Przedsiębiorcy korzystający z pożyczek i poręczeń funduszu JEREMIE podpisali 4,4 tys. umów na łączną

Program Kapitał Ludzki

Na część regionalną programu Kapitał Ludzki w Wielkopolsce przeznaczono łącznie 625 mln euro (około 2,6 mld zł). Dotąd podpisano 2,8 tys. umów z beneficjentami na kwotę niemal 2,4 mld zł, a w zatwierdzonych wnioskach o płatność rozliczono wydatki na ponad 1,5 mld zł. Pieniędźmi z PO KL zarządza Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu.

– Z niepokojem oczekiwałem na zakończenie wdrażania programu. Mieliliśmy do dyspozycji prawie połowę budżetu WRPO, o którym było przecież znacznie głośniej – mówił podczas konferencji prasowej w siedzibie WUP wicemarszałek Wojciech Jankowiak. – Dziś mogę mówić o sukcesie. Zakontraktowaliśmy niemal 90 proc. funduszy, a czas na rozliczenie wszystkich pieniędzy mamy do 2015 roku – dodał wicemarszałek.

Wielkopolska nie wzięła udziału w wyścigu na szybkie wykorzystanie funduszy z POKL i dzięki temu nadal ma do dyspozycji 10 proc. pie-

niędy. Wybudowano kilkadziesiąt kilometrów sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej, zainwestowano w systemy segregacji odpadów, a od niedawna też budowane i modernizowane są targowiska. – Dzięki realizacji działania „Odnowa i rozwój wsi” powstały place zabaw, wybudowano bądź odnowiono świetlice wiejskie, zakupiono do nich wyposażenie, zmodernizowano też centra miejscowości. W ostatnich latach polska wieś się zmienia, także dzięki projektom dofinansowanym z Unii Europejskiej – podsumowuje Tomasz Bugajski. I zaznacza, że realizacja nawet najmniejszych projektów na wsi rodzi wśród mieszkańców poczucie odpowiedzialności za rozwój swoich małych ojczyzn.

Łącznie w ciągu pięciu lat realizacji projektów niemal 12 tys. osób otrzymało pieniądze na podjęcie działalności gospodarczej. – Dobrym wskaźnikiem skuteczności naszych działań jest to, że 70 proc. tych firm działało na rynku dłużej niż wymagany przez UE rok – podkreśliła dyrektor Kwapiszewska.

Łącznie w ciągu pięciu lat realizacji projektów niemal 12 tys. osób otrzymało pieniądze na podjęcie działalności gospodarczej. – Dobrym wskaźnikiem skuteczności naszych działań jest to, że 70 proc. tych firm działało na rynku dłużej niż wymagany przez UE rok – podkreśliła dyrektor Kwapiszewska.

Dla obszarów wiejskich

– Wielkopolska jest krajowym liderem w wykorzystaniu alokacji środków unijnych także z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, przyznanych nam w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 – mówi członek zarządu województwa Tomasz Bugajski. – Pieniędźmi z PROW poprawiły warunki życia na wsi, zaktywizowały do działania mniejsze społeczności oraz umożliwiły rozwój przedsiębiorczości i zapewniły nowe miejsca pracy na terenach wiejskich.

Przez wiele lat obszary wiejskie były traktowane marginalnie i dlatego wciąż pozostają wśród tych, które wymagają największego wsparcia. Pieniędźmi z PROW pozwoliły wyrównać szanse w dostępie do edukacji, służby zdrowia, kultury, a także poprawiły infrastrukturę techniczną.

Wybudowano kilkadziesiąt kilometrów sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej, zainwestowano w systemy segregacji odpadów, a od niedawna też budowane i modernizowane są targowiska. – Dzięki realizacji działania „Odnowa i rozwój wsi” powstały place zabaw, wybudowano bądź odnowiono świetlice wiejskie, zakupiono do nich wyposażenie, zmodernizowano też centra miejscowości. W ostatnich latach polska wieś się zmienia, także dzięki projektom dofinansowanym z Unii Europejskiej – podsumowuje Tomasz Bugajski. I zaznacza, że realizacja nawet najmniejszych projektów na wsi rodzi wśród mieszkańców poczucie odpowiedzialności za rozwój swoich małych ojczyzn.

Łącznie w ciągu pięciu lat realizacji projektów niemal 12 tys. osób otrzymało pieniądze na podjęcie działalności gospodarczej. – Dobrym wskaźnikiem skuteczności naszych działań jest to, że 70 proc. tych firm działało na rynku dłużej niż wymagany przez UE rok – podkreśliła dyrektor Kwapiszewska.

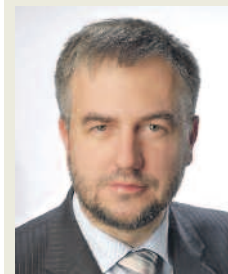
Łącznie na wdrażanie kilku działań z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich Wielkopolska miała do dyspozycji ponad 1,5 mld zł, z czego 1,1 mld stanowiły pieniądze unijne. Do 21 czerwca beneficjenci złożyli ponad 9,4 tys. wniosków, ubiegając się o 3,4 mld zł (w tym 2,2 mld z UE). Podpisano 5323 umowy o łącznej wartości 1,7 mld zł, przy czym wartość unijnego dofinansowania wynosi 1,17 mld zł.

Programy krajowe

Część pieniędzy trafiła do naszego regionu w ramach programów ogólnopolskich tj. Infrastruktura i Środowisko, Kapitał Ludzki (piszemy o nim wyżej) oraz Innowacyjna Gospodarka. Dotychczas w ramach pierwszego z nich podpisano w Wielkopolsce 142 umowy o dofinansowanie o wartości 10,9 mld zł, z czego 5,5 mld zł to wkład UE.

Z kolei w ramach programu Innowacyjna Gospodarka w regionie zawarto dotąd

Regiony poradzą sobie najlepiej

Marek Woźniak
marszałek województwa wielkopolskiego:

– Dobiega końca unijna perspektywa na lata 2007-2013, choć przedsięwzięcia dofinansowane z funduszy europejskich będą realizowane i rozliczane do końca 2015 roku. Dziś zmieniamy cały region – obszary wiejskie i miasta. Tablice informujące o realizacji unijnych projektów spotykamy w każdej gminie i mieście, co świetnie obrazuje zakres przeprowadzanych zmian. Dzięki inwestycjom z Unii poprawia się wizerunek województwa i wzrasta poziom życia mieszkańców. Przebudowano drogi, linie kolejowe i lotnisko, wprowadza się nowoczesne standardy edukacji i leczenia, poprawia się też stan środowiska naturalnego. Przedsiębiorcy wdrażają innowacyjne rozwiązania, rośnie konkurencyjność naszej gospodarki, rozwija się także wielkopolska wieś.

Wykorzystujemy szansę na dołączenie do najlepiej rozwiniętych regionów w Europie. Nasze wyniki przy wdrażaniu Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dowodzą, że regiony bardzo dobrze sprawdzają się jako podmiot polityki rozwoju – mogą najskuteczniej osiągać cele przyjęte w strategiach Unii Europejskiej. Dlatego w nowym unijnym budżecie na lata 2014-2020 samorządy wojewódzkie będą dysponować jeszcze większą pulą eurofunduszy.

Ze zdobytym w ostatnich latach doświadczeniem Wielkopolska jest dobrze przygotowana do nowego unijnego rozdania. Niepokoi mnie jednak perspektywa centralizacji zarządzania pieniędzmi z UE w przypadku PROW. Konwent Marszałków RP zaprotestował przeciwko propozycjom Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dotyczącym wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej. Realizacja tych założeń uniemożliwi rzetelne finansowanie infrastruktury na terenach wiejskich. Zaproponowana przez resort rolnictwa tzw. pogłębiona regionalizacja, choć jest krokiem w dobrą stronę, tylko w niewielkim stopniu odpowiada samorządom województw. Nadal brakuje tam konkretnych zapisów o przekazaniu na szczebel wojewódzki większej liczby działań, np. z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

Jestem przekonany, że regiony najlepiej będą potrafiły sobie poradzić z zarządzaniem tymi pieniędzmi.

1583 umowy na łączną kwotę dofinansowania blisko 2,3 mld zł, w tym ponad 1,2 mld zł na rzecz innowacji oraz nowoczesnych przedsiębiorstw, a także 456 mln zł na społeczeństwo informacyjne.

***

Wielu z nas codziennie dojeżdża do pracy nową drogą lub linią kolejową, zbudowaną za unijne pieniądze. Korzystamy z ponad 200 nowych autobusów, 40 tramwajów czy pociągów „elf”. Badania w szpitalu lub przychodni prowadzone są często na sprzęcie dofinansowanym z UE. Odwiedzając małe cyfrowe kino, muzeum lub obiekt sportowy również spotykamy unijne tabliczki. Korzystamy też z odnowionej kanalizacji sanitarnej, stu-

diujemy w nowych budynkach – tylko nie zawsze potrafimy dostrzec, jak wiele wokół nas zmieniło się dzięki dofinansowaniu z Brukseli.

„Każdy korzysta, nie każdy widzi” – hasło ministerialnej kampanii promującej fundusze UE świetnie oddaje takie podejście. Dlatego prezentujemy obok grafiki, przywołujemy w artykule liczby oraz dane, które dowodzą, jak szeroki strumień unijnych pieniędzy trafił do Wielkopolski, jak wiele inwestycji udało się zrealizować i jak były one potrzebne. To dowód na to, że regiony potrafią nieźle wydawać fundusze europejskie, a dzięki takim doświadczeniom Wielkopolska jest dobrze przygotowana do realizacji kolejnego unijnego

Wielkopolska jest dobrze przygotowana do realizacji kolejnego unijnego budżetu.

kwotę ponad 443 mln zł, z kolei w ramach JESSICA zawarto 17 umów na rewitalizację budynków i terenów na sumę 200 mln zł – wylicza dyrektor Grzegorz Potrzebowski.

Unijne inwestycje odmieniły nasz region. Przekonują o tym przykłady konkretnych projektów, które od lat opisujemy na łamach „Monitora”. W tym numerze, na stronie 12, publikujemy mapkę obrazującą skalę przedsięwzięć zrealizowanych w ramach priorytetu „Konkurencyjność przedsiębiorstw”.

niędy. W tym roku ogłoszony zostanie ostatni konkurs w tym programie. Będzie można pozyskać pieniądze do działania dla osób niepełnosprawnych, m.in. kursy, szkolenia, poradnictwo psychologiczne, staże i praktyki.

Aby zobrazować skalę zapotrzebowania na fundusze unijne w POKL, wicemarszałek Jankowiak przedstawił dziennikarzom kilka liczb. – Do końca 2012 roku złożono ponad 14 tys. wniosków o dofinansowanie projektów. Z tej liczby ponad 11 tys. zostało za-

Pod znakiem krzyża i miecza

O poznańskim hołdzie sprzed 520 lat i innych kontaktach Wielkopolan z niełatwym sąsiadem.

Krzyżacy przez długie dziesięciolecia w polskiej tradycji byli uosobieniem wszelkiego zła, symbolem agresji, krzywoprzysięstwa i wrogiej Polakom, germańskiej nawały. Powszechną świadomości kształtowały: kronika Długosza, powieści Józefa Ignacego Kraszewskiego i Henryka Sienkiewicza, obrazy Jana Matejki, Juliusza Kossaka i Wojciecha Gersona, poezja Adama Mickiewicza. Po 1989 roku czarna legendę zastąpiono próbą odwrócenia opinii: niemal z miesiąca na miesiąc Krzyżacy stali się sąsiadami w ogólnym zarysie całkiem znośnymi – jedynie od czasu do czasu zdarzało się nam z nimi pokłócić. Prawda, jak zwykle, tkwi pośrodku.

Zakon Szpitala Najświętszej Marii Panny Domu Niemieckiego w Jerozolimie powstał w 1191 roku, podczas III krucjaty. Początkowo było to jedynie stowarzyszenie złożone z mieszczan Bremy i Lubeki, które w 1198 roku przekształciło się w zakon rycerski – z czasem trzeci pod względem potęgi po joannitach i templariuszach. Wbrew spotykanym niekiedy opiniom był to zawsze zakon niemiecki w charakterze składu kierownictwa.

Niepowodzenie ruchu krucjatowego sprawiło, że zakony rycerskie zaczęły się rozglądać za stałą lokalizacją w Europie, w razie gdyby trzeba było opuścić Afrykę. Do szczególnej potęgi Krzyżacy doszli za czasów znakomitego organizatora, wielkiego mistrza Hermana von Salza. Rycerzom najpierw chcieli rozgościć się w południowych Włoszech i Siedmiogrodzie. Kiedy jednak próbowali się tam uwolnić od stosunku lennego wobec króla Węgier i zaczęli tworzyć własne państwo zależne jedynie od papieża – zostali przepędzeni. Wówczas, w 1226 roku zdarzyła się kolejna okazja: oferta księcia Konrada Mazowieckiego, który zamierzał wykorzystać Krzyżaków do walki z pogańskimi Prusami. Przybywszy urządzili się w nowym miejscu błyskawicznie. Umocnili się militarnie, a u cesarza Fryderyka II uzyskali nadanie na własność ziem, które Konrad oddał im w lenno. Byli zawsze bardzo sprawni wojskowo, organizacyjnie i dyplomatycznie.

Karty odkryli w 1309 roku, gdy bezprawnie zajęli Pomorze Gdańskie. Odtąd zaczęło się pasmo wojen polsko-krzyżackich, zakończonych dopiero traktatem krakowskim

FOT. A. BOIŃSKI

Tablica na ścianie poznańskiego zamku na Wzgórzu Przemysła przypomina o wydarzeniu sprzed 520 lat.

w 1525 roku i przekształceniem pruskiej linii zakonu w państwo świeckie – zaleźnik Prus. Konflikt toczył się etapami, w których kluczowe znaczenie miały bitwa pod Grunwaldem i pierwszy pokój toruński (1410-1411) oraz wyniszczająca wojna trzynastoletnia, która skutecznie nadwyżyła potęgę Krzyżaków (1454-1466).

Dodajmy, że Zakon Krzyżacki nie przestał istnieć w 1525 roku, w wyniku hołdu pruskiego. Działa nadal, ma siedzibę swych władz w Wiedniu, w pobliżu katedry św. Szczepana, ale już jako zakon charytatywny, przyjmujący cudzoziemców – także Polaków. Rycerskiej przeszłości bracia zakonnicy nie podkre-

ślają, ale się od niej nie odziewają. Faktem jest, że Krzyżacy w okresie potęgi mieli w Prusach niezwykle sprawne państwo, kierowane przez dość niewielką liczbę braci zakonnych (opowieści o tłumie białych płaszczy są wielce przesadzone), wywierające wielki wpływ na wydarzenia polityczne zachodzące na północnej granicy Królestwa Polskiego.

Wielkopolska miała z Krzyżakami własne, niełatwe doświadczenia. Były nieuniknione w sytuacji, gdy region znajdował się między trzema agresywnymi sąsiadami: Krzyżakami, Brandenburgią i Czechami.

W 1327 roku doszło do kolejnego konfliktu między Wła-

dysławem Łokietkiem i Krzyżakami, sprzymierzonymi z roszcującym sobie prawo do polskiej korony królem czeskim Janem Luksemburskim. W kulminacyjnym okresie, w latach 1330-1331 zakon zaplanował marsz na Kalisz, gdzie miało nastąpić spotkanie z wojskami czeskimi. Krzyżacy zdobyli i złupili wtedy Pyzdry, Bnin, Żnin, Środę Wielkopolską i Pobiedziska. W lipcu 1331 roku, po zajęciu Środy, pomaszerowali w dwóch kierunkach: na Kostrzyn i Gniezno, a także na Niezamyśl (dzisiejszy Zaniemyśl). Poprzedzała ich wieść o niepowodzeniu – zatem ludność masowo zabierała dobytek

i chroniła się w lasach. W kronice Jana Długosza zawarta jest jednak informacja o oporze, jaki stawili chłopcy i rycerze polscy pod Zaniemyślem, wzmocnieni kilkuset zbrojnymi przysłanymi przez Łokietka. Podobno zbudowano tam kilkunastokilometrowej długości wał, osłonięty przez fosę, czemu jednak badania terenowe zaprzeczyły. Faktem jest, że doszło tam do starcia z trzytysięcznym podjazdem krzyżackim, zakończonego pogromem napastników, nieprzyzwyczajonych do walki wśród gęstych drzew. Podobno jeszcze w XIX wieku w miejscowych lasach znajdowano szkielety i elementy uzbrojenia rycerskiego – pamiątki owego starcia, co już jednak można włożyć między legendy. Niedobitki krzyżackie spod Zaniemyśla dołączyły do sił głównych maszerujących na Gniezno. Tradycja owej bitwy do dziś jest trwale kultywowana w tej miejscowości i jej okolicach.

Ostatecznie cała wyprawa Krzyżaków zakończyła się niepowodzeniem. Jan Luksemburski nie przybył na umówione miejsce pod Kaliszem i rycerze zakonnicy ruszyli z powrotem, pustosząc po drodze Wielkopolskę i Kujawy. Tam, we wrześniu 1331 roku, pod Płowcami i Brześciem Kujawskim doszło do nierozstrzygniętej bitwy, która jednak mocno naruszyła mit o niezwyciężoności armii krzyżackiej. W 1332 roku Krzyżacy jednak opanowali całe Kujawy.

Następcą Władysława Łokietka, król Kazimierz Wiel-

ską, Pomorze Gdańskie zostało Krzyżakom ofiarowane przez Kazimierza Wielkiego jako „wieczysta jałmużna Królestwa Polskiego”; król zrzekł się też praw do ziem: Chełmińskiej i Michałowskiej. Nie zachowała się informacja o innych zobowiązaniach strony krzyżackiej, w sumie jednak trzeba stwierdzić, że cena pokoju (jak się później okazało – w miarę trwałego) była wysoka. Dwa lata później formuła o wieczystej jałmużnie została jednak wycofana, co otworzyło stronie polskiej drogę do przyszłych roszczeń wobec Pomorza.

Kolejne konflikty polsko-krzyżackie, szczególnie intensywne w pierwszej połowie XV wieku, ominęły rdzenną Wielkopolskę, ale nie oszczędzały pogranicznych Kujaw i Nowej Marchii aż po Landsberg (Gorzów Wlkp.). Jednak odtąd, aż do najazdu szwedzkiego w 1655 roku, nastał dla regionu czas spokojnego rozwoju. Największe konflikty toczyły się w innych częściach kraju, zwłaszcza na wschodzie. Krzyżacy zaś, po drugim pokoju toruńskim z 1466 roku, stali się lennikami polskich władców.

W maju 1493 roku w zamku poznańskim hołd królowi Janowi Olbrachtowi złożył wielki mistrz krzyżacki Hans von Tieffen. Niekiedy wydarzenie to jest porównywane ze słynnym hołdem krakowskim z kwietnia 1525 roku. W rzeczywistości jednak było to wydarzenie rutynowe, jako że w myśl prawa lennego każdy nowy wielki mistrz musiał składać taki hołd pol-

➤➤ W kronice Jana Długosza zawarta jest informacja o oporze, jaki Krzyżakom w 1331 roku stawili chłopcy i rycerze polscy pod Zaniemyślem, wzmocnieni kilkuset zbrojnymi przysłanymi przez Łokietka.

ki rozpoczął politykę negocjacji. Uzyskano rezygnację Jana Luksemburskiego z praw do korony polskiej, zapadły też korzystne wyroki w procesach przeciwko Krzyżakom. Kazimierzowi zaczęło się spieszyć, gdyż obiektem naszych zainteresowań stała się Ruś Halicka i niekończący się konflikt z Krzyżakami wiązał mu ręce. Punktem kulminacyjnym stało się zawarcie w Kaliszu przed 670 laty, 8 lipca 1343 roku, pokoju, na mocy którego Polska odzyskiwała Kujawy i Ziemię Dobrzyń-

skiemu władcy – podobnie w przypadku zmiany na tronie krakowskim. O tym, że akurat wtedy nastąpiło to w Poznaniu, zdecydował przypadek.

Nie ulega wątpliwości, że przez lata Krzyżacy byli dla Wielkopolan sąsiadami bardzo dokuczliwymi. Do dziś zachowana jest tradycja walki z nimi, a na ścianie poznańskiego zamku na Wzgórzu Przemysła wisi tablica poświęcona hołdowi z czasów Jana Olbrachta.

Marek Rezler

➤➤ Wielkopolska miała z Krzyżakami własne, niełatwe doświadczenia. Były nieuniknione w sytuacji, gdy region znajdował się między trzema agresywnymi sąsiadami: Krzyżakami, Brandenburgią i Czechami.

Mistrzowie kierownicy z Poznania najlepsi w Polsce

Zespół uczniów poznańskiego Technikum Inżynierii Środowiska i Agrobiznesu zwyciężył w finale XVII Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego.

FOT. 4 X M. SZYKOR

Zanim rozpoczniemy jazdę – obsługa codzienna pojazdu.

7 i 8 czerwca w Poznaniu został rozegrany finał krajowy XVII Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Do rywalizacji przystąpiło 16 trzyosobowych zespołów, zwycięzców finałów wojewódzkich.

Pierwszego dnia dla wszystkich uczestników turnieju zorganizowano atrakcyjną wycieczkę do fabryki MAN w Sadach, gdzie można było zapoznać się z linią montażową autobusów w różnych wersjach oraz stosowanymi nowoczesnymi rozwiązaniami technicznymi. Wieczorem, po ceremonii otwarcia i odprawie, zawodnicy rozwiązywali testy z wiedzy teoretycznej w zakresie przepisów i zasad ruchu drogowego, na poziomie egzaminu państwowego na prawo jazdy oraz z historii polskiej motoryzacji.

Drugiego dnia rywalizacja przeniosła się na Tor Poznań, gdzie rozegrano konkurencje praktyczne turnieju.

Każdy z zawodników musiał wykazać się umiejętnością wykonania obsługi codziennej jednego z wylosowanych pojazdów; organizatorzy przygotowali motorower, motocykl i auto. Drużyny przeszły spraw-

dian z umiejętności zespołowego udzielania pomocy przedmedycznej ofiarom wypadku samochodowego – od rozpoznania zagrożenia i ofiar, zabezpieczenia miejsca zdarzenia i powiadomienia służb ratowniczych, do udzielenia doraźnej pomocy poszkodowanym.

Wszyscy uczestnicy turnieju musieli też przejechać motorowerem po odpowiednio przygotowanej trasie z przeszkodami, a jeden zawodnik z każdego zespołu, podczas próby Stewarta (slalom pojazdem z zamontowanym na masce talerzem z niewielką piłką), musiał wykazać się precyzją i opanowaniem.

Nad regulaminowym przebiegiem turniejowych zmaganiń czuwał zespół sędziowski pod kierownictwem mł. inspektora Marka Konkolewskiego z Komendy Głównej Policji.

Po rozegraniu wszystkich konkurencji zawodnicy wraz z opiekunami i zaproszonymi gośćmi mogli obejrzeć wyścigi kierowców na Torze Poznań w ramach Rajdu Merkury oraz sprawdzić swój refleks na tablicy świetlnej, którą udostęp-

nili specjaliści goście: policjanci z Niemiec. Razem ze swoimi kolegami z Wielkiej Brytanii i Holandii z uznaniem przygląd-

dali się oni zmaganiom młodych zawodników podczas krajowego finału konkursu. Wszyscy też mogli uczestniczyć w pokazie symulatora zderzeń, usiąść za kierownicą (niestety... tylko usiąść) samochodu Porsche oraz obejrzeć pojazd ratownictwa technicznego Państwowej Straży Pożarnej. Po turniejowych zmaganiach, po emocjach, był smaczny obiad i... oczekiwanie na wyniki.

Po podliczeniu wszystkich punktów z przeprowadzonych konkurencji okazało się, że zwyciężył zespół reprezentujący Wielkopolskę – z Technikum Inżynierii Środowiska i Agrobiznesu w Poznaniu w składzie: Jakub Dorna, Paweł Mańczak i Radosław Czarniecki. Opiekun zwycięskiej drużyny Jacek Michalski od lat jest zaangażowany w przygotowanie młodzieży do turniejów i – co ważniejsze – świadomego i bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym. Wielokrotnie, z powodzeniem prowadził drużynę reprezentującą nasze województwo w finałach krajowych. W tym roku po raz pierwszy sięgnęła ona po najwyższy laur.

Warto podkreślić, że Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Poznaniu wspiera tę szkołę w realizacji zadań edu-

Mistrzostwo na torze zaprocentuje bezpieczeństwem na drodze.

kacyjno-oświatowych na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Pozostałe miejsca na podium zajęły drużyny z Zespołu Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Myślenicach (województwo małopolskie) – II miejsce i Zespołu Szkół Mechanicznych w Kielcach (województwo świętokrzyskie) – III miejsce. Najlepszym zawodnikiem indywidualnie okazał się Jakub Dorna reprezentujący zwycięską drużynę z Poznania.

Marek Konkolewski, podsumowując imprezę, wysoko ocenił poziom wiedzy i umiejętności uczestników, z uznaniem odniósł się do dużego wkładu pracy opiekunów oraz podkreślił, że najważniejszym zadaniem turniejów jest popularyzacja wśród młodzieży wiedzy motoryzacyjnej, propagowanie bezpiecznego i kulturalnego zachowania w ruchu drogowym i poznawanie zasad udzielania pierwszej pomocy.

Osobne podziękowania skierował do organizatorów, akcentując sprawne przeprowadzenie konkurencji turnieju, wydarzeń towarzyszących, jak również zabezpieczenie logistyczne.

Marek Szykor
WORD Poznań

W tej konkurencji liczyły się precyzja, opanowanie i czas.

Dyrektor WORD w Poznaniu – Aleksander Kowalewicz – w otoczeniu zwycięskiej drużyny.

WOJEWÓDZKA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO W POZNANIU

www.brd.poznan.pl

Redaguje zespół: Sławomir Brandt, Ryszard Fonzychowski, Wojciech Głuszak, Maciej Bednik, Piotr Monkiewicz, Marek Szykor, Dariusz Fleischer
Adres redakcji: WORD, 61-623 Poznań, ul. Wilczak 53, tel. 61 829-01-88

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013 Fundusze Europejskie - dla rozwoju innowacyjnej Wielkopolski

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Śmiało sięgają po euro

Prezentujemy pożyczki z JEREMIE i dotacje z priorytetu „Konkurencyjność przedsiębiorstw”.

W kilku kolejnych wydaniach „Monitora” opublikujemy mapki Wielkopolski, pokazujące w podziale na powiaty dotychczasowe efekty wdrażania Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, np. liczbę dofinansowanych inwestycji z zakresu ekologii, ochrony zdrowia czy edukacji.

Dotacje dla biznesu

Zaczynamy od priorytetu pierwszego „Konkurencyjność przedsiębiorstw” z budżetem 343 mln euro. Zgodnie z założeniami, pieniądze zostały przeznaczone przede wszystkim na poprawę konkurencyjności wielkopolskich firm, które dzięki zastrzykowi gotówki mogły się rozwijać, unowocześniać i zwiększać zatrudnienie.

Na bezwrotne dotacje dla biznesu (działania 1.1 i 1.2 WRPO) zarząd województwa wielkopolskiego przeznaczył 186 mln euro z budżetu Unii Europejskiej. Te pieniądze zawsze cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. Przedsiębiorcy złożyli niemal 5 tys. wniosków o dotację na 3 mld zł, tj. prawie czterokrotnie więcej od dostępnych funduszy.

Dzięki wsparciu z Brukseli ponad 1230 małych i średnich firm realizuje projekty za prawie 1,6 mld zł, z czego 683 mln zł stanowią eurofundusze. A przecież wielu przedsiębiorców otrzymało dotację unijną także w innych dziedzinach, np. turystyce i ekologii.

Łatwiej podjąć ryzyko

Powstające lub krótko działające firmy są dla banków mało wiarygodnym klientem. Podobnie jak przedsiębiorcy z branż obarczonych dużym ryzykiem, którzy często odchodzą z kwitkiem od bankowych okienek, nie spełniając surowych wymogów kredytowych. Realizowana w działaniu 1.3 WRPO unijna inicjatywa JEREMIE to zmienia, zachęcając banki do podejmowania większego ryzyka, a drobnych przedsiębiorców do rozwoju własnej działalności.

Wielkopolskie firmy mogą uzyskać preferencyjne poręczenie kredytów bankowych (do 1 mln zł) lub bezpośrednio wziąć pieniądze z funduszu pożyczkowego (do 1 mln zł). Dla przedsiębiorców działających na rynku dłużej nie są to wielkie kwoty, ale niejednym małym biznesowi korzystnemu oprocentowaniu pożyczki może

rozwinąć skrzydła. Zwłaszcza że spłatę kredytu można rozłożyć nawet na 5 lat. Wniosek przedsiębiorcy musi być jednak ekonomicznie uzasadniony, bo w projekty skazane na porażkę nikt nie zainwestuje.

Na poręczenia i pożyczki finansowane z JEREMIE samorząd województwa przeznaczył 501 mln zł, z czego 75 proc. stanowią fundusze UE. Wielkopolska jest liderem we wdrażaniu unijnych pożyczek na inwestycje. Przedsiębiorcy podpisali dotąd ponad 4,4 tys.

umów na poręczenia i pożyczki na łączną kwotę przekraczającą 570 mln zł, z czego blisko 443 mln zł pochodzi z JEREMIE.

Innowacje i zagraniczne targi

Z rozwojem przedsiębiorczości w Wielkopolsce powiązane są również przedsięwzięcia wynikające z Regionalnej Strategii Innowacji. Pieniądze unijne na kompleksowe wsparcie usług dla firm lub na infrastrukturę badawczo-rozwojową zdobyły instytucje otoczenia biznesu, szkoły wyższe, jednostki naukowe

z Unii Europejskiej w ramach priorytetu pierwszego WRPO „Konkurencyjność przedsiębiorstw”. W grafice pominęliśmy jednak działanie 1.5 Promocja regionalnej gospodarki, które realizowane jest na terenie całego województwa. Dzięki dotacjom z Unii Europejskiej wielkopolskie firmy, samorządy, uczelnie i stowarzyszenia mogą uczestniczyć w zagranicznych misjach gospodarczych i targach. Na ten cel przeznaczono łącznie ponad 12 mln zł z funduszy unijnych.

Na badania i klastry

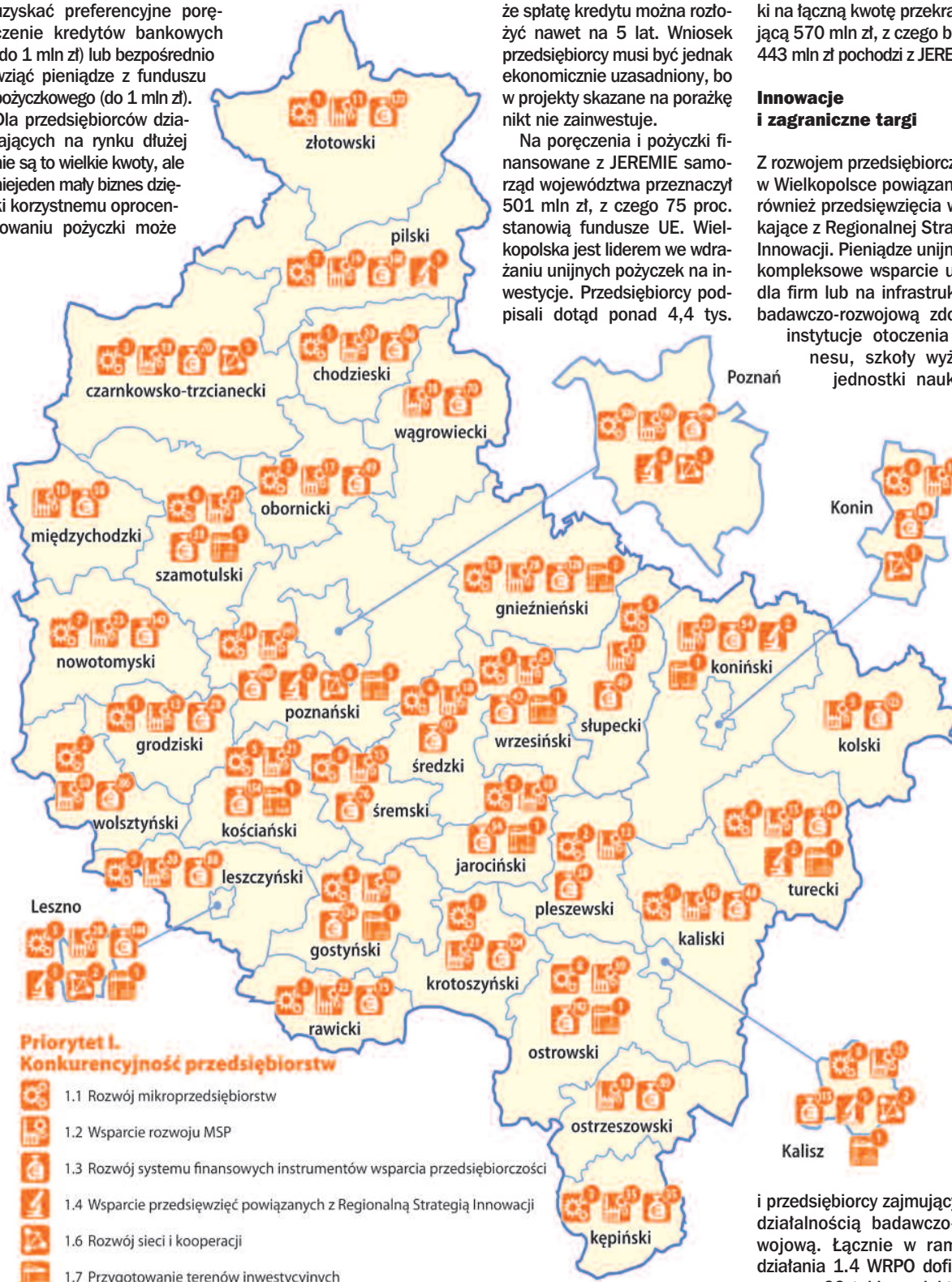
Podstawą funkcjonowania klastra jest założenie firmy, mimo że na co dzień walczą o ten sam rynek, mogą mieć wspólne interesy. Swoje cele rozwojowe szybciej osiągną, gdy współpracują – zamiast konkurować. Klastry oferują przedsiębiorcom nowoczesne powierzchnie biurowe i usługi, które pomagają w utrzymaniu się na rynku, we współpracy z sektorem B+R i w rozwoju własnych innowacyjnych rozwiązań.

Na realizację 15 takich projektów w działaniu 1.6 WRPO zarząd województwa przeznaczył ponad 12,7 mln zł, z czego 8 mln zł stanowi dotacja z funduszy europejskich.

By zwiększyć poziom atrakcyjności inwestycyjnej gmin, w Wielkopolskim Regionalnym Programie Operacyjnym przewidziano wsparcie dla firm powstających przede wszystkim na terenach o niskim poziomie przedsiębiorczości. 13,5 mln euro dotacji unijnych umożliwiło rozbudowę infrastruktury terenów inwestycyjnych, np. dróg dojazdowych i wewnętrznych, bocznic kolejowych, a także projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, sieci energetycznej i informatycznej.

Dotąd 14 gmin uzyskało 40 mln zł wsparcia z Unii Europejskiej w działaniu 1.7 WRPO. Te pieniądze przyczyniły się do znacznej poprawy atrakcyjności inwestycyjnej województwa wielkopolskiego i tym samym jego rozwoju gospodarczego.

Piotr Ratajczak

Dane wg Krajowego Systemu Informatycznego (SIMIK 07-13) – stan na 4 czerwca 2013 r.

Dane dotyczące JEREMIE (działanie 1.3) – stan na 31 marca 2013 r.

Źródło: Oddział Monitorowania, Departament Polityki Regionalnej UMWW. Projekt graficzny i opracowanie: Mac Map/Mariusz Mamet

Rozpoczęła się kampania promująca dotacje unijne „Wielkopolska OK!”

10 lipca rozpoczęła się kampania informacyjno-promocyjna Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Jej celem jest poinformowanie mieszkańców regionu o efektach wdrażania Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Swym zasięgiem kampania obejmie znaczną część województwa – od Czarnkowa, przez Wągrowiec, Gniezno, Wrześnię, Ślesin, po Ostrów Wielkopolski i Ostrzeszów.

Wzorem ubiegłorocznej akcji (na zdjęciu – towarzyszące jej wówczas meble unijne, przekazane samorządowi Piły) będzie okazja na uzyskanie podstawowych informacji o funduszach europejskich oraz o zrealizowanych przedsięwzięciach w Wielkopolsce, które uzyskały wsparcie z WRPO. Kampania będzie składać się z trzech elementów: parków kreacji, Wielkich Rajdów Po Okolicy oraz Wakacyjnych Rejsów Po Okolicy.

Zakończenie kampanii planowane jest na 13 sierpnia. O jej szczegółach można dowiedzieć się, zaglądając na profil facebook.com/WRPO.WielkopolskaOK. Patronat medialny nad akcją sprawują „Gazeta Wyborcza” i „Radio Merkur”. PIT

Parki kreacji funduszy europejskich

Obrazy 3D malowane na placach, megapuzzle, pokazy sprzętu strażackiego, ratownictwa medycznego oraz konkursy – czekać będą na Wielkopolan w parkach kreacji.

Atrakcją parków kreacji będą megapuzzle prezentujące wybrane projekty, zrealizowane z pieniędzy WRPO. Jednym z nich jest ostrowska synagoga.

Parki przygotowane zostaną w ramach kampanii informacyjno-promocyjnej „Wielkopolska OK!”.

Będzie je można odwiedzić w pięciu wielkopolskich miastach: w Poznaniu w dniach od 10 do 16 lipca – nad Małtą (w pobliżu trybun), w Wągrowcu na Rynku od 17 do 23 lipca, w Gnieźnie na Rynku od 24 do 30 lipca, na Rynku w Ostrowie Wielkopolskim od 31 lipca do 6 sierpnia, a także na Rynku we Wrześni od 7 do 13 sierpnia. W każdą środę w danej miejscowości artysta bę-

dzie rozpoczynał pracę nad rysunkiem 3D (malowanie planowane jest na trzy dni). W te same dni Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu zaprezentuje pokaz sprzętu ratowniczo-ga-

si. W piątki zaplanowano pokazy ratownictwa medycznego z udziałem strażaków. W niedziele o godz. 10.00 startować będą rajdy rowerowe.

Na każdy dzień zaplanowano liczne konkursy z nagroda-

» **Każdego dnia na odwiedzających czekać będzie mnóstwo atrakcji**

micznego. W czwartki gośćmi będą przedstawiciele Komendy Wojewódzkiej Policji, którzy także przygotowują specjalne atrakcje.

mi (konkurs leżakowy – pięć razy dziennie, poszukiwacze skarbów – sobota, godz. 16-17, układanie na czas przesuwanych megapuzzli – dwa

razy dziennie, konkurs wiedzy WRPO – dwa razy dziennie). Szczegółowy przebieg atrakcji można śledzić na: facebook.com/WRPO.WielkopolskaOK.

Dla dziennikarzy i mieszkańców regionu zorganizowane zostaną również dwugodzinne rejsy po Wielkiej Pętli Wielkopolski. Zaproszenia na nie będą dystrybuowane przez redakcje lokalnych mediów. W trakcie każdego z pięciu Wakacyjnych Rejsów Po Okolicy jego uczestnicy otrzymają zestawy gadżetów, a przewodnik opowie o projektach WRPO i zapozna słuchaczy z ideą, historią i perspektywami Wielkiej Pętli Wielkopolski.

Elementem kampanii są również konkursy – fotograficzny oraz dla samorządów. Pierwszy polegać będzie na zrobieniu sobie zdjęcia w parku kreacji i zamieszczeniu go na profilu FB (trzy zostaną nagrodzone zestawem gadżetów), a drugi na wybraniu samorządu, który powinien wygrać komplet leżaków (na których będzie można odpoczywać w parkach kreacji). Głosować będą mieszkańcy.

Kampania finansowana jest przez Unię Europejską w ramach WRPO.

Piotr Talaga

Wielkie rajdy po okolicy

WRPO to skrót od dwóch nazw – Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego oraz Wielkich Rajdów Po Okolicy.

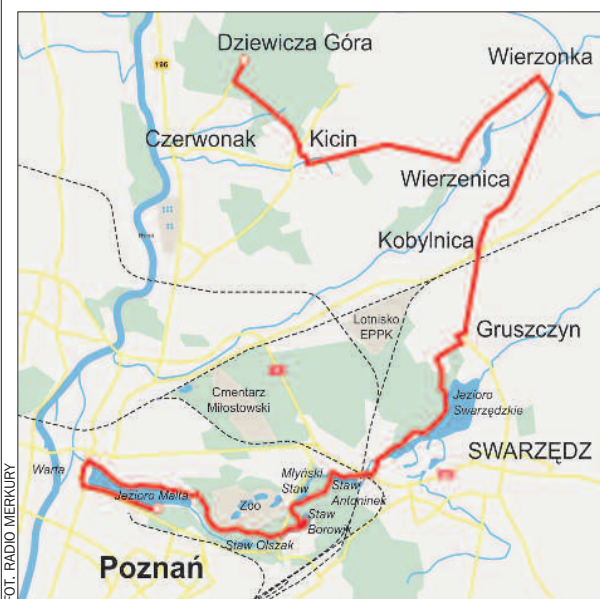
Nie jest to przypadek. Rajdy rowerowe są bowiem jedną z atrakcji kampanii promocyjno-informacyjnej funduszy unijnych w Wielkopolsce.

W ramach akcji zorganizowanych zostanie pięć rajdów, które odbywać się będą w niedziele: 14, 21 i 28 lipca oraz 4 i 11 sierpnia. Miejscem startu rowerzystów będą parki kreacji. W Poznaniu będą to tereny Małty (w pobliżu trybun), a w Wągrowcu, Gnieźnie, Ostrowie Wielkopolskim i Wrześni kolarze wyruszą z rynków. Starty zapla-

nowano każdorazowo o godzinie 10.

Pierwszy rajd odbędzie się 14 lipca na trasie Poznań – Dziewicza Góra. Aby wziąć w nim udział, należy zgłosić się najpóźniej dziś (piątek, 12 lipca) pod nr. tel. 61 66 44 935 – w godzinach od 9-16. Dla uczestników wszystkich pięciu rajdów przewidziano upominki. Szczegóły na stronie internetowej www.radiomerkury.pl.

Na metach zaplanowano liczne atrakcje. Będzie można zmierzyć ciśnienie, sprawdzić swój wzrok, zmierzyć poziom glukozy we krwi, a także wziąć udział w konkursach. Całość uświetni zespół bluesowy. Dla uczestników rajdu przewidziano ciepły posiłek. PIT

14 lipca rajd rozpoczyna się nad Małtą o godzinie 10. Trasa prowadzi do Dziewiczej Góry. Uczestnicy będą mieli do przejechania 29,2 km.

Agroturystyka – współpraca w sieci

21 czerwca nad Jeziorem Strzeszyńskim odbyła się Gala Agroturystyczna, podczas której poznaliśmy laureatów pierwszej edycji konkursów dla wielkopolskich gospodarstw agroturystycznych i mediów.

Projekt „Agroturystyka – współpraca w sieci” został zapoczątkowany jesienią 2012 r. Jego ideą przewodnią jest współpraca, a celem m.in. zachęcenie właścicieli pojedynczych gospodarstw agroturystycznych do tworzenia i rozwoju lokalnych sieci współpracy.

Podsumowaniem działań realizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego były trzy konkursy.

Celem pierwszego z nich „Moje Agro-gospodarstwo, Moja Unia” było wyróżnienie najciekawszych zmian dokonanych w wielkopolskich gospodarstwach agroturystycznych dzięki środkom unijnym. Komisja oceniająca nominowała 6 projektów. Zwyciężyło gospodarstwo agroturystyczne „Ranczo w Dolinie”, Dąbrówka Kościelna, Kiszkowo. Drugie miejsce zajęło gospodarstwo agroturystyczne „Wojciechówka”, Pakosław, natomiast trzecią pozycję – gospodarstwo agroturystyczne „Willa OLA”, Giewartów, Ostrowite. Wyróżnienie otrzymało gospodarstwo agroturystyczne Anny i Romualda Cemel z Łobżenicy.

Drugi konkurs „Agroturystyka – współpraca w sieci. Mamy Plan” wyróżnił najciekawsze plany na budowę i rozwój sieci agroturystycznych oraz współpracy pomiędzy gospodar-

Laureaci konkursów stanęli do pamiątkowego zdjęcia.

stwami agroturystycznymi. Nominowano 4 projekty. Rywalizację wygrał „Plan rajdów konnych z wykorzystaniem potencjału grupy gospodarstw agroturystycznych i walorów turystycznych powiatu chodzieskiego i powiatów ościennych”. Współpracę nawiązało 7 gospodarstw, koordynatorem inicjatywy jest Lidia Woźniczka z Szamocina.

Drugie miejsce zdobył „Plan utworzenia i działania lokalnej sieci agroturystycznej Dolina Prosną ze stacji Bukownica do Końca Świata”. Współpracę nawiązało 9 gospodarstw agroturystycznych, a koordynatorem

inicjatywy jest Zofia Idczak z Racławic.

Trzecie miejsce zajęł „Plan budowy sieciowego produktu turystyki wiejskiej Karczma Kaliska – Na Skraju Imperium – historyczna podróż w Krainie Nocy i Dni”. Współpracę nawiązały 3 gospodarstwa agroturystyczne, koordynatorem inicjatywy jest Janusz Nowak z Cerkowa.

Wyróżnienie za „Plan utworzenia i działania sieci agroturystycznej właścicieli obiektów noclegowych położonych wokół Jeziora Powidzkiego” (współpraca 3 gospodarstw) otrzymał koordynator inicjaty-

tywy – Lesław Rogalski z Giewartowa.

Ponadto komisja oceniająca przyznała wyróżnienie dla Ireny Wojciechowskiej z Międzychodu za całokształt działań i aktywność w obszarze rozwoju i promocji wielkopolskiej agroturystyki. Irena Wojciechowska jest także koordynatorem „Planu utworzenia Szlaku Zbójckiego Puszczy Noteckiej” (współpraca 7 gospodarstw).

Ostatni z konkursów skierowany był do wielkopolskich dziennikarzy radiowych, prasowych, telewizyjnych i serwisowych internetowych, a jego celem – wyróżnienie najciekaw-

Laureaci konkursu dla grup gospodarstw agroturystycznych.

szych materiałów dotyczących rozwoju i promocji wielkopolskiej agroturystyki oraz współpracy pomiędzy gospodarstwami agroturystycznymi i tworzenia przez nie sieci współpracy.

Komisja oceniająca nominowała 2 materiały i przyznała pierwsze miejsce Krzysztofowi Sadowskiemu za reportaż „AGRO-SIEĆ”, a drugie miejsce Wojciechowi Chmielewskiemu (obaj z poznańskiego Radia Merkur) za reportaż „Wakacje w agroturystyce”. Wyróżniono także Tomasza Wojciechowskiego z Ostrowa Wielkopolskiego.

Nagrody wręczyli marszałek rozwoju i promocji wielkopolskiej agroturystyki oraz współpracy pomiędzy gospodarstwami agroturystycznymi i tworzenia przez nie sieci współpracy – Tomasz Bugajski.

Gala Agroturystyczna stanowiła podsumowanie realizacji pierwszego etapu kompleksowego programu rozwoju i promocji agroturystyki i turystyki wiejskiej w Wielkopolsce.

Wydarzeniem towarzyszącym gali były Targi Agroturystyczne, podczas których swoją ofertę prezentowały wielkopolskie gospodarstwa agroturystyczne.

Była to również okazja do wymiany doświadczeń i prezentacji dobrych praktyk.

Sołecki portal z wyróżnieniem

Strona internetowa wielkopolskiego sołectwa Mikolajewice zajęła trzecie miejsce w ogólnopolskim konkursie „SOŁECTW@ w sieci”.

Drugie miejsce przypadło sołectwu Wojcieszyce z województwa lubuskiego, a miejsce pierwsze – sołectwu Chwaszczyno z województwa pomorskiego. Konkurs zorganizowało Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów we współpracy z Ministerstwem Administracji i Cyfryzacji, samorządami województw oraz szerokim gronem innych partnerów.

Podsumowanie przedsięwzięcia i wręczenie nagród – aparatów fotograficznych oraz laptopów i tabletów z optycznym rocznym dostępem do internetu – odbyło się 7 czerwca w Senacie RP.

Na ponad 40.000 sołectw w Polsce tylko ok. 800 prowadzi swoje strony internetowe. Z tych ośmiuset do konkursu zgłoszono 230, przy czym z województwa wielkopolskiego nadesłano łącznie 29 zgłoszeń.

Celem konkursu było przeciwdziałanie wykluczeniu cy-

frowemu, które grozi szczególnie obszarom wiejskim. Sam dostęp do internetu jest rozwiązaniem niewystarczającym, musi za nim pójść edukacja i wskazanie korzyści, jakie niosą nowe technologie. Takim właśnie działaniem był konkurs „SOŁECTW@ w sieci”, który poprzez promocję dobrych praktyk zachęcał liderów społeczności wiejskich do aktywizacji w cyberprzestrzeni.

Promowanie aktywności społecznej w internecie to zresztą idea całego konkursu. Mogły

wziąć w nim udział osoby, które są autorami wiejskich domen internetowych, czyli stron sołectw lub wsi.

Sukces Ernesta Kowalskiego, administratora strony <http://www.mikolajewice.bnx.pl/news.php>, pokazuje, że niepotrzebne jest wykształcenie informatyczne, ukończenie specjalnych kursów czy superszybki internet. Liczą się chęci, poświęcony czas i smykałka do dziennikarskiej pracy. Reszta jest kwestią doświadczenia oraz podpatrywania i uczenia się od innych.

PROW – ekspres

„Pogodej se z nami”

16 czerwca w drawskim amfiteatrze odbyło się II Spotkanie Gwarowe pod nazwą „Pogodej se z nami”. Występy kapeli podwórkowej „Za Winkla” z Nowego Tomysła oraz monolog Sylwii Prętkiej-Galas, laureatki poznańskiego konkursu gwarowego, rozbawiły licznie zgromadzoną publiczność.

Największe brawa zebrali uczniowie szkoły podstawowej w Chełście oraz gimnazjum w Drawsku, którzy w pięknej miejscowej gwarze przedstawili scenki obyczajowe. Wydarzenie współorganizował Departament Programów Roz-

woju Obszarów Wiejskich ze środków PROW 2007-2013 w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

Książka o funduszu

Ukazała się publikacja „Fundusz sołecki w Wielkopolsce – skorzystajmy z tej szansy”. Jest ona efektem współpracy samorządu województwa wielkopolskiego z Krajowym Stowarzyszeniem Sołtysów. Książka została wydana w ramach realizacji planu działania Sekretariatu Regionalnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Publikacja dostępna jest na stronie wielkopolskie.ksow.pl.

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROLNY
NA RZECZ ROZWOJU
OBSZARÓW WIEJSKICH
EUROPA INWESTUJĄCA W OBSZARY WIEJSKIE

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

PROJEKT FINANSOWANY JEST ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ W RAMACH POMOCY TECHNICZNEJ PROGRAMU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2007-2013.
Instytucja Zarządzająca PROW 2007-2013 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stronę redaguje: Bartosz Zielonacki – Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
ul. Szyperska 14, 61-754 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.prow.umww.pl

Edukacja ekologiczna

Działania w zakresie poprawy stanu środowiska są prowadzone na wielu płaszczyznach – koncepcyjnej, planistycznej, inwestycyjnej i informacyjno-edukacyjnej.

Poznańskie Dni Recyklingu to jeden z największych projektów edukacyjnych w gospodarce odpadami w regionie.

Bez dokładnej informacji i edukacji nie ma świadomości potrzeb inwestycyjnych i konieczności zmian systemowych – na przykład w gospodarce odpadami, tak głośno ostatnio komentowanej. Informacja o stanie środowiska i edukacja ekologiczna to obszary aktywności mające na celu zarówno uwrażliwić na zachowanie dziedzictwa środowiskowego, wyjaśniać konieczności ochrony poszczególnych komponentów środowiska, jak i wskazywać zagrożenia – tak, by przeciwdziałać postępującej degradacji.

Mamy w Wielkopolsce – i to nasza silna strona – dużą różnorodność środowiska przyrodniczego i znaczące bogactwo zasobów przyrodniczych. Liczne formy ochrony obszarowej i gatunkowej występujące w regionie oraz stosunkowo zwarty system terenów leśnych. To czynniki zachęcające do prowadzenia edukacji ekologicznej pod kątem potrzeby ich ochrony.

Edukować trzeba również pod kątem konieczności zapobiegania rosnącemu zagrożeniu środowiska. Niekorzystny bilans wodny regionu, niewłaściwa jakość powietrza, niewystarczający poziom realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych i Krajowego Planu Gospodarki Odpadami, niewystarczający poziom działań w zakresie oszczędności energii – to czynniki wskazujące na potrzebę prowadzenia wielu inwestycji. Zasadność ich prowadzenia ma tłumaczyć właśnie edukacja ekologiczna: po co czyścić wodę i powietrze, dlaczego oszczędzać energię, jak ważne i dla kogo są systemy gospodarki odpadami?

Innymi zagrożeniami, wskazanymi przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Go-

spodarki Wodnej w analizie SWOT w Strategii Działania na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020, są m.in.: obniżenie zasobów wodnych Wielkopolski wpływające na różnorodność biologiczną i ograniczające szanse rozwojowe województwa, drenaż zlewni, osuszenie i zanik biocenoz wilgotnych, chaos w planowaniu przestrzennym mający wpływ na degradację obszarów przyrodniczo cennych czy fragmentacja przestrzeni przyrodniczej.

Wyjaśnienie wszystkich zależności, wskazanie złych przykładów i wyjaśnianie, po co podejmowane są działania w tych obszarach – to również zadanie edukacji ekologicznej.

Zwiększająca się świadomość ekologiczna samorządów, przedsiębiorców i mieszkańców województwa powoduje w regionie oraz stosunkowo zwarty system terenów leśnych. To czynniki zachęcające do prowadzenia edukacji ekologicznej pod kątem potrzeby ich ochrony.

Dla podkreślenia znaczącej roli edukacji ekologicznej Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu ujął je w jednym z priorytetów swego działania

– wskazuje edukację jako czynnik zwracający uwagę na konieczność ochrony zasobów przyrodniczych, w wymiarze siedliskowym, ochrony poszczególnych gatunków, ich roli dla zachowania różnorodności biologicznej, ale również praktyczne sposoby prowadzenia działań minimalizujących oddziaływanie działalności człowieka na środowisko.

Wspieraniu finansowemu WFOŚiGW w najbliższych latach będą podlegały zajęcia na obszarach chronionych i warsztaty terenowe wskazujące konkretne zagrożenia dla środowiska. Fundusz planuje nadal finansować kampanie medialne, programy promujące bioróżnorodność. WFOŚiGW w większym stopniu chce zachęcić do wykorzystywania lokalnych zasobów przyrodniczych na potrzeby szkoleń i edukacji prowadzonej na wszystkich szczeblach nauczania. Zwracamy uwagę na zasadność prowadzenia edukacji ekologicznej w ramach zajęć szkolnych, jak również w ramach edukacji pozaszkolnej. Sojusznikami w prowadzeniu takiej edukacji są organizacje pozarządowe mające kadry i prowadzące działania edukacyjne w terenie.

Jednym z większych projektów edukacji ekologicznej ma być, zaproponowana przez WFOŚiGW, Wielkopolska Sieć Edukacji Ekologicznej (o szczegółach poinformujemy pod koniec roku).

Wyraźna jest tendencja, że istniejące ośrodki, instytucje i organizacje prowadzące zadania z zakresu edukacji ekologicznej wielokrotnie zamykają swoją ofertę w swoim obszarze działania (niekiedy o skali lokalnej). Zamierzeniem Funduszu jest zainicjowanie współpracy pomiędzy nimi na poziomie województwa.

W ramach swojej aktywności WFOŚiGW chce zaproponować stworzenie Przeglądu Edukacji Ekologicznej zawierającego podstawowe dane i informacje o wszystkich ośrodkach, instytucjach, organizacjach, środowiskach, placówkach zajmujących się edukacją ekologiczną i określenie (branżowe i terytorialne) obszarów współpracy dla tych podmiotów. Poprzez Wielkopolską Sieć Edukacji Ekologicznej Fundusz chce zainicjować wymianę doświadczeń i ofert w zakresie edukacji ekologicznej. Planowane są warsztaty dla edukatorów w zakresie ochrony środowiska.

WFOŚiGW chce również zainicjować stworzenie wojewódzkiej strategii edukacji ekologicznej zawierającej priorytety rozwoju regionalnego i ochrony środowiska (a także materiały pomocnicze do kształcenia w szkołach i poza nimi). Edukacja ekologiczna musi bowiem odpowiadać na konkretne potrzeby. Tylko tak prowadzona edukacja spełni swoje zadanie: będzie elementem wzbogacania wiedzy o rodzimym środowisku i stanie się czynnikiem ograniczającym jego zagrożenia.

Krzysztof Mączkowski

Dotknąć wody

Instalacja „Rzeka” umożliwia aktywną edukację.

Instalacja edukacyjna pt. „Rzeka” w ośrodku edukacyjnym „Centrum Zarządzania Łęgami” w Czeszewie jest nowatorskim pomysłem na prowadzenie aktywnej edukacji.

Projekt jest przestrzennym modelem koryta rzeki zbudowanym z materiałów naturalnych (ziemia, kamienie, drewno). Model ten, zlokalizowany w obszarze ośrodka edukacyjnego, zajmuje obszar o powierzchni ok. 300 m². Edukacja prowadzona w ramach projektu jest połączona z zabawą polegającą na konieczności wykonywania czynności identycznych lub podobnych do tych, jakie są dziełem wody rzecznej lub mieszkańców rzeki.

Konstrukcja instalacji i kolejnych zadań umożliwia uczestnictwo w zabawie – edukacji również dzieciom niewidomym

beleşnym rzeki; nieudana próba wywołania powodzi w odcinku leśnym rzeki; nakarmienie drzew nadrzecznych – dmuchane modele rosnące po podlaniu; utworzenie wyspy i podmocy brzegu; wejście w betonowe – uregulowane i zanieczyszczone koryto odcinka industrialnego; oczyszczenie rzeki ze śmieci i skażeń; powrót do rzeki marzeń i wreszcie wpłynięcie do morza; odwrócenie pelerynek na drugą stronę (z rysunkami chmurki, kropli deszczu, rosy) i powrót do źródeł rzeki.

Drugim elementem projektu jest pakiet edukacyjny „Dziuplaki” – prezentacja multimedialna pokazująca życie ptaków i nietoperzy w dziuplach starych drzew. Prezentacja powstała na bazie nagrań wykonanych mikrokamerami instalowanymi w dziuplach pomnikowych

Najmłodszy chętnie podglądają życie ptaków.

i poruszającym się na wózkach. Zabawie towarzyszą wrażenia akustyczne (plusk, szum, kapanie) i bodźce dotykowe. Dzieci (w wieku od 7 do 12 lat) mogą poruszać się korytem modelu rzeki ubrane w pelerynki i botki, brodząc w kilkucentymetrowej warstwie wody.

Innymi elementami edukacji są: napełnienie wiader wodą z różnych źródeł (deszcz, źródło, studzienka); wylanie wody do rynny uruchamiającej nurt rzeki; zbudowanie tamy bobrowej z dużych klocków – puzzli; wywołanie powodzi w odcinku

drzew rosnących w uroczysku „Czeszewski Las”. W skład pakietu wchodzi poszerzony – naukowy opis (poza komentarzem do prezentacji) istotnych i ciekawych zjawisk z życia prezentowanych zwierząt.

Ośrodek edukacyjny w Czeszewie położony jest w centralnej części Żerkowsko-Czeszewskiego Parku Krajobrazowego, zachodniej części obszaru chronionego Natura 2000 „Dolina Środkowej Warty” oraz w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu „Czeszewski Las”. KM

- Projekt: Infrastruktura i wyposażenie ośrodka edukacyjnego „Centrum Zarządzania Łęgami w Czeszewie”;
- Beneficjent: Lasy Państwowe Nadleśnictwo Jarocin
- Wartość ogółem: 466.112,88 zł
- Wydatki kwalifikowalne: 372.979,56 zł
- Dofinansowanie: 261.085,69 zł (70%)
- Okres realizacji: kwiecień 2007 – sierpień 2009 r.

WFOŚiGW POZNAŃ
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Poznaniu

www.wfosgw.poznan.pl 20 lat dla środowiska

usłyszane

Wielkopolska Organizacja Turystyczna zaprosiła dziennikarzy na konferencję prasową, by zaprezentować nowy film promujący nasz region. Nakręcono go w ramach kampanii „Wielkopolska. Wielka historia. Wielka przygoda”. Z dziennikarzami spotkał się też ambasador akcji, medalista olimpijski Szymon Ziółkowski. Szef WOT i marszałkowski Departamentu Sportu i Turystyki Tomasz Wiktor opowiadał, jak to w ra-

FOT. A. BOIŃSKI

Od lewej – Tomasz Wiktor i Szymon Ziółkowski.

mach kampanii zorganizowano wizytę studyjną dla dziennikarzy, której atrakcją była podróż dreżyną.

– Ciężko tam pracowałem na tej dreźnie – wtrącił Sz. Ziółkowski.

– To się nazywa „dymać” – pospieszył z wyjaśnieniem T. Wiktor.

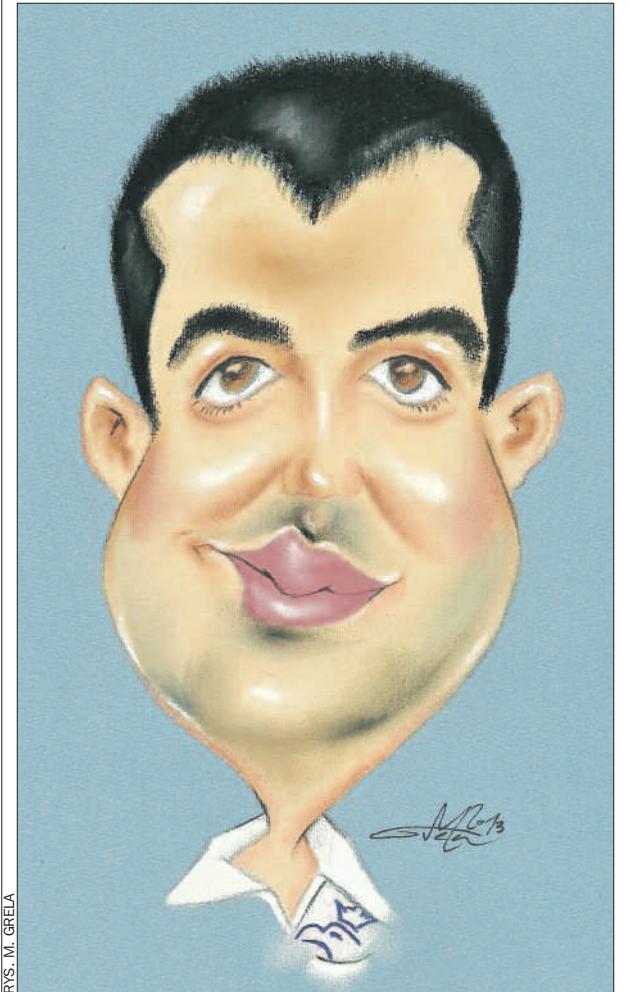
– No, nie chciałem używać tego słowa... – wytłumaczył się sportowiec.

– A ja już się przełamałem – wyznał dyrektor.

monitorujemy radnych

>> Błażej Spychalski:

Wymienimy się zegarkiem?

RYS. M. GREJA

- >> **Zdanie „radny to brzmi dumnie”...** jest prawdziwe, ale przede wszystkim mobilizujące do ciężkiej pracy.
- >> **Fakt, że Wielkopolanie nie znają radnych sejmiku...** Mieszkańcy nie znają generalnie radnych, nie tylko sejmiku, chociaż oczywiście nie wszystkich to dotyczy.
- >> **Podczas sesji sejmiku najczęściej siedzę obok...** Zbigniewa Czerwińskiego i Marka Sowy i dlatego... wiem jeszcze więcej o finansach i sytuacji na kolei.
- >> **Podczas sesji najbardziej lubię słuchać...** chyba Wojciecha Jankowiaka. Odpowiada na pytania krótko, rzeczowo i bez zbędnego ściemniania.
- >> **Nie wyobrażam sobie samorządu województwa bez...** jego mieszkańców.
- >> **Gdybym był marszałkiem...** Nie jest to moim marzeniem, ale jak zostanie, to będziemy mogli o tym porozmawiać.
- >> **Ostatni raz jechałem regionalną koleją...** Jeżdżę bardzo często koleją, ostatnio pod koniec zeszłego tygodnia.
- >> **W szkole wołali na mnie...** Nie miałem ksywki, było po prostu „Błażej”.
- >> **Jako dziecko marzyłem o...** pięknym sportowym samochodzie.
- >> **W przeszłości myślałem, że zostanę...** Zawsze wiedziałem, że zostanę politykiem i cóż, jak widać, udało się.:
- >> **Ostatnio najbardziej rozbawiło mnie...** „wymienimy się zegarkiem?”.
- >> **Do szewskiej pasji doprowadza mnie...** kłamanie, a najbardziej nie trawię kłamstw wypowiedzianych prosto w oczy; nie lubię też gadulstwa.
- >> **Dla poprawy nastroju...** spędzam czas z żoną i córeczką.

wyśledzone

FOT. A. BOIŃSKI

FOT. ARCHIWUM

FOT. P. KUREK

FOT. R. JAKOŚCZYŃSKI

News, który usłyszeliśmy podczas majowego posiedzenia sejmikowej Komisji Strategii Rozwoju Regionalnego i Współpracy Międzynarodowej, brzmi tak sensacyjnie, że nie mogliśmy nie podzielić się nim z czytelnikami. Omawiając jakąś standardową informację dla radnych, dyrektor Departamentu Transportu UMWW Jerzy Kriger zakomunikował, że w myśl nowych uregulowań prawnych „marszałek obojętnie czym – rowerem, koniem, traktorem czy pociągiem – ale będzie musiał zapewnić mieszkańcom regionu transport”. Zwlekaliśmy nieco z upublicznieniem tej sensacji, bo trochę czasu zajęło nam zgromadzenie odpowiedniego materiału ilustrującego fakt, że marszałek Marek Woźniak na każdą z wymienionych przez dyrektora opcji już się przygotował...

Monitor Wielkopolski – magazyn samorządowy

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku
al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań, tel. 61 62-67-030, fax 61 62-67-031
Rada Programowa: Lech Dymarski (przewodniczący), Zbigniew Czerwiński (wiceprzewodniczący), Krzysztof Grabowski (sekretarz), Tatiana Sokołowska, Waldemar Witkowski
Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)
Adres redakcji: al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań, budynek B, pokój 223, tel./fax 61 62-67-036
e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl
Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.
Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.
Publikacje promocyjne w Monitorze Wielkopolskim można zamawiać pod numerem telefonu 61 62-67-036.

Następny numer „Monitora Wielkopolskiego” ukaże się 9 sierpnia.

>> Błażej Spychalski
>> ur. 16 lutego 1985 r., Włocławek
>> polityk
>> wybrany z listy PiS, w okręgu nr 4
>> 9885 głosów